

Ročník 2006

Zbierka zákonov

SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Čiastka 140

Uverejnená 10. júna 2006

Cena 39,30 Sk

OBSAH:

- 391. Nariadenie vlády Slovenskej republiky o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko
  - 392. Nariadenie vlády Slovenskej republiky o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov
  - 393. Nariadenie vlády Slovenskej republiky o minimálnych požiadavkách na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo výbušnom prostredí
-

391

**NARIADENIE VLÁDY
Slovenskej republiky**

z 24. mája 2006

o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko

Vláda Slovenskej republiky podľa § 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 19/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podmienky vydávania aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky nariaďuje:

§ 1

(1) Toto nariadenie vlády sa vzťahuje na všetky pracoviská v odvetviach výrobnjej sféry a nevýrobnej sféry¹⁾ okrem pracovísk uvedených v odseku 2.

- (2) Toto nariadenie vlády sa nevzťahuje na
- a) dopravné prostriedky používané mimo pracoviska a na pracoviská v dopravných prostriedkoch,
  - b) dočasné pracoviská alebo mobilné pracoviská,
  - c) pracoviská, na ktorých sa vykonáva banská činnosť a dobývanie ložísk nevyhradených nerastov,²⁾
  - d) rybárske plavidlá,
  - e) polia, lesy a iné plochy, ktoré sú súčasťou pôdohospodárskeho pracoviska a lesníckeho pracoviska a sú situované mimo ich objektov.

§ 2

Pracoviskom sa na účely tohto nariadenia vlády rozumie miesto, ktoré je určené na výkon práce zamestnancov v priestoroch zamestnávateľa, na ktoré má zamestnanec prístup počas výkonu práce.

§ 3

Na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov pri práci je zamestnávateľ povinný zabezpečiť pracovisko tak, aby

- a) dopravné cesty k únikovým východom a samotné únikové východy boli trvalo voľné a priechodné,
- b) sa vykonávala údržba pracoviska, pracovných prostriedkov a zariadení, najmä tých, ktoré sú uvedené v prílohách č. 1 a 2, a aby sa každá zistená porucha, ktorá má vplyv na bezpečnosť a ochranu zdravia zamestnancov, čo najskôr odstránila,
- c) pracovisko, dopravné prostriedky a zariadenia, najmä zariadenia uvedené v prílohe č. 1 šiestom bode a v prílohe č. 2 šiestom bode, sa pravidelne čistili a udržiavali tak, aby zodpovedali primeranej úrovni hygieny; minimálne lehoty čistenia vykurovacích te-

lies, osvetľovacích telies a okien na pracovisku sú uvedené v prílohe č. 3,

- d) bezpečnostné prostriedky a zariadenia určené na prevenciu alebo vylúčenie nebezpečenstiev, najmä tých, ktoré sú uvedené v prílohách č. 1 a 2, sa pravidelne udržiavali a kontrolovali s cieľom zabezpečiť ich funkčnosť.

§ 4

Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť, aby pracovisko podľa § 1 ods. 1 spĺňalo požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci uvedené v prílohách č. 1 a 2.

§ 5

Správa o praktickom uplatňovaní tohto nariadenia vlády sa zasiela Európskej komisii každých päť rokov.³⁾

§ 6

(1) Pracovisko, ktoré sa uvedie do prevádzky po 1. júli 2006, musí vyhovovať požiadavkám na bezpečnosť a ochranu zdravia na pracovisku uvedeným v prílohe č. 1.

(2) Pracovisko uvedené do prevádzky pred 1. júlom 2006, ktoré spĺňa minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia na pracovisku uvedené v prílohe č. 2, musí spĺňať požiadavky uvedené v prílohe č. 1 najneskôr do 30. júna 2008.

(3) Zmeny na pracovisku vykonané po 1. júli 2006 musia vyhovovať požiadavkám na bezpečnosť a ochranu zdravia na pracovisku uvedeným v prílohe č. 1.

§ 7

Týmto nariadením vlády sa preberá právny akt Európskych spoločenstiev uvedený v prílohe č. 4.

§ 8

Zrušujú sa:

1. nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 201/2001

¹⁾ Zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

²⁾ § 2 a § 3 písm. a) zákona Slovenskej národnej rady č. 51/1988 Zb. o banskej činnosti, výbušnínach a o štátnej banskej správe v znení neskorších predpisov.

³⁾ § 4 písm. l) zákona č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

- Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko,
2. úprava Ministerstva zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky zo 14. februára 1978 č. Z-1629/1978-B/3-06 o hygienických požiadavkách na pracovné prostredie (registrovaná v čiaske 20/1978 Zb.) v znení úpravy Ministerstva zdravotníctva Slovenskej socialistickej republiky z 29. no-

vembra 1984 č. Z-9021/84-B/2-06 (registrovaná v čiaske 24/1985 Zb.).

§ 9

Toto nariadenie vlády nadobúda účinnosť 1. júla 2006.

v z. **Pál Csáky** v. r.

**Príloha č. 1
k nariadeniu vlády č. 391/2006 Z. z.**

**POŽIADAVKY NA BEZPEČNOSŤ A OCHRANU ZDRAVIA NA PRACOVISKU,
KTORÉ BUDE UVEDENÉ DO PREVÁDZKY PO NADOBUDNUTÍ
ÚČINNOSTI TOHTO NARIADENIA VLÁDY**

1. Všeobecne

Požiadavky uvedené v tejto prílohe sa uplatňujú vždy, keď to vyžaduje charakter pracoviska, činnosť, okolnosti alebo nebezpečenstvo ohrozenia zdravia.

2. Stabilita a pevnosť

Budovy, v ktorých sú umiestnené pracoviská, musia konštrukciou a pevnosťou vyhovovať účelu ich používania.

3. Elektrické inštalácie

Elektrická inštalácia sa musí navrhnuť a vyhotoviť tak, aby nebola zdrojom nebezpečenstva požiaru alebo výbuchu. Zamestnanci musia byť primerane chránení pred nebezpečenstvom úrazu, ktorý by mohol byť spôsobený priamym alebo nepriamym kontaktom s elektrickou inštaláciou.

Návrh, vyhotovenie a výber materiálov a ochranných zariadení musia zodpovedať napätiu, podmienkam prostredia a spôsobilosti zamestnancov, ktorí majú prístup k častiam inštalácie.

4. Únikové cesty a východy

4.1. Únikové cesty a východy musia zostať trvalo voľné a musia viesť čo najkratšou cestou na voľné priestranstvo alebo do bezpečného priestoru.

4.2. V prípade nebezpečenstva musia mať zamestnanci možnosť rýchlo a čo najbezpečnejšie opustiť všetky pracoviská.

4.3. Počet, rozmiestnenie a rozmery únikových ciest a východov závisia od charakteru vybavenia a rozmerov pracovísk a od maximálneho počtu zamestnancov, ktorí sa môžu na týchto pracoviskách nachádzať.

4.4. Dvere únikových východov sa musia otvárať smerom von.

Pre únikové východy nemožno použiť posuvné dvere ani otáčavé dvere.

Dvere únikových východov nesmú byť zamknuté ani zaistené takým spôsobom, ktorý by znemožňoval ich jednoduché a rýchle otvorenie zamestnancovi, ktorý by ich v prípade nebezpečenstva chcel použiť.

4.5. Určené únikové cesty a východy sa musia označiť značkami podľa osobitného predpisu.⁴⁾

Značky sa musia umiestniť na vhodných miestach a vyhotoviť tak, aby boli trvanlivé a zreteľne čitateľné.

4.6. Únikové dvere nesmú byť uzamknuté.

Únikové cesty a východy a dopravné cesty a dvere vedúce k nim musia byť trvalo voľné, aby sa mohli kedykoľvek bez problémov použiť.

4.7. Únikové cesty a východy, ktoré vyžadujú osvetlenie, sa musia vybaviť núdzovým osvetlením primeranej intenzity pre prípad výpadku osvetlenia.

5. Zisťovanie a hasenie požiaru

5.1. V závislosti od veľkosti a spôsobu využívania budov, ich vybavenia a v závislosti od fyzikálnych a chemických vlastností látok, ktoré sa v nich nachádzajú, a od maximálneho potenciálneho počtu prítomných zamestnancov sa musia pracoviská vybaviť vhodným protipožiarňým zariadením a v prípade potreby detektormi požiaru a výstražnými systémami.

5.2. Neautomatické protipožiarne zariadenia musia byť ľahko prístupné a jednoducho použiteľné. Tieto zariadenia sa musia označiť značkami podľa osobitného predpisu.⁴⁾ Značky sa musia umiestniť na vhodných miestach a vyhotoviť tak, aby boli trvanlivé a zreteľne čitateľné.

6. Vetrание uzatvorených pracovísk

6.1. Na uzatvorených pracoviskách treba vykonať opatrenia na zabezpečenie dostatočného prívodu čerstvého vzduchu so zreteľom na používané pracovné postupy a fyzickú záťaž zamestnancov.

Ak sa použije nútené vetranie, musí sa udržiavať v prevádzkyschopnom stave.

Ak je to potrebné na ochranu zdravia zamestnancov, musí každú poruchu núteného vetrания indikovať kontrolný systém.

⁴⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci.

Na pracoviskách bez výskytu škodlivých faktorov má byť výmena vzduchu na jedného zamestnanca najmenej $30 \text{ m}^3 \cdot \text{h}^{-1}$ vzduchu; pri fyzickej práci sa má vymeniť na jedného zamestnanca $50 \text{ m}^3 \cdot \text{h}^{-1}$ vzduchu.

- 6.2. Klimatizácia alebo mechanické vetranie sa musí prevádzkovať takým spôsobom, aby zamestnanci neboli vystavení prievanu spôsobujúcemu tepelnú nepohodu a aby boli dodržané požiadavky podľa osobitného predpisu.⁵⁾

Akékoľvek odpady a nečistoty, ktoré môžu bezprostredne ohroziť zdravie zamestnancov znečistením ovzdušia, sa musia bezodkladne odstrániť.

7. Teplota na pracovisku

- 7.1. Počas pracovného času teplota v miestnostiach, v ktorých sú umiestnené pracoviská, musí byť primeraná so zreteľom na používané pracovné postupy a fyzickú záťaž zamestnancov podľa osobitného predpisu.⁵⁾
- 7.2. Teplota v odpočívacích priestoroch, služobných miestnostiach, zariadeniach na osobnú hygienu, v jedálňach a v miestnostiach prvej pomoci musí byť primeraná účelu týchto priestorov.
- 7.3. Okná, strešné okná, svetlíky a sklenené obvodové segmenty musia zabráňovať nadmernému pôsobeniu slnečného svetla vo vzťahu k charakteru práce a pracoviska.

8. Denné a umelé osvetlenie pracovísk

- 8.1. Pracoviská sa musia podľa osobitného predpisu⁶⁾ v čo najväčšej miere osvetliť denným svetlom a vybaviť umelým osvetlením primeraným bezpečnosti a ochrane zdravia zamestnancov.
- 8.2. Osvetľovacie zariadenia v miestnostiach, v ktorých sa nachádzajú pracoviská, a na chodbách sa musia umiestniť tak, aby nehrozilo nebezpečenstvo úrazu zamestnancov ako dôsledok druhu osvetlenia a spôsobu jeho inštalovania.
- 8.3. Pracoviská, na ktorých sú zamestnanci osobitne vystavení nebezpečenstvu v prípade poruchy umelého osvetlenia, musia sa vybaviť núdzovým osvetlením primeranej intenzity.

9. Podlahy, steny, stropy miestností a strechy

- 9.1. Podlahy pracovísk nesmú mať žiadne nebezpečné hrboly, diery ani šikmé plochy a musia byť pevné, stabilné a nešmyklivé.
- 9.2. Pracovné priestory, v ktorých sú pracoviská, musia mať primeranú izoláciu so zreteľom na druh prevádzky a fyzickú aktivitu zamestnancov.
- 9.3. Povrchy podláh, stien a stropov v miestnostiach musia byť také, aby ich bolo možné čistiť a obnovovať tak, aby spĺňali primeraný hygienický štandard.
- 9.4. Priehľadné alebo priesvitné steny, najmä celosklenené priečky v miestnostiach alebo v blízkosti pracoviska a dopravných komunikácií, musia sa viditeľne označiť a vyrobiť z bezpečných materiálov alebo musia byť proti takým miestam alebo dopravným komunikáciám chránené, aby sa zabránilo kontaktu zamestnancov s týmito stenami alebo ich zraneniu spôsobenému ich rozbitím.
- 9.5. Prístup na strechy vyrobené z materiálov s nedostatočnou pevnosťou sa nesmie povoliť bez takeého vybavenia, ktoré zaistí, že práca na streche sa vykoná bezpečným spôsobom.

10. Okná a strešné okná

- 10.1. Zamestnanci musia mať možnosť otvoriť, zatvoriť, nastaviť alebo zaistiť okná a ventilátory bezpečným spôsobom. Keď sú otvorené, nesmú byť v takej polohe, aby predstavovali nebezpečenstvo pre zamestnancov.
- 10.2. Okná a strešné okná musia byť navrhované s takým vybavením alebo musia byť vybavené takými zariadeniami, aby umožňovali ich vyčistenie bez nebezpečenstva pre zamestnancov vykonávajúcich túto činnosť alebo pre zamestnancov nachádzajúcich sa v budove alebo v jej okolí.

11. Dvere a brány

- 11.1. Umiestnenie, počet, rozmery dverí a brán a materiál použitý na ich konštrukciu závisia od charakteru používania miestností alebo priestorov.
- 11.2. Priehľadné dvere sa musia primerane označiť v úrovni očí zamestnanca.
- 11.3. Výkyvné dvere a brány musia byť priehľadné alebo musia mať vhodne umiestnené priehľadné plochy primeraných rozmerov.
- 11.4. Ak nie sú priehľadné alebo priesvitné plochy na dverách a bránach vyrobené z bezpečných materiálov a ak existuje nebezpečenstvo poranenia zamestnancov pri rozbití dvier alebo brány, musia sa tieto plochy chrániť pred rozbitím.
- 11.5. Posuvné dvere sa musia vybaviť bezpečnostným zariadením na ochranu pred vykoľajením a vypadnutím.
- 11.6. Dvere a brány otvárajúce sa smerom nahor sa musia vybaviť mechanizmom, ktorý ich zaistí proti samovoľnému pádu.
- 11.7. Dvere na únikových cestách sa musia primerane označiť a dať znútra kedykoľvek otvoriť bez osobitnej pomoci.

⁵⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 247/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci.

⁶⁾ Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 269/2006 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na osvetlenie pri práci.

Tieto dvere sa musia dať otvoriť, ak je na pracovisku zamestnanec.

- 11.8. Ak je pre chodcov nebezpečné prechádzať cez bránu určenú pre dopravné prostriedky, musia sa v jej bezprostrednej blízkosti umiestniť aj dvere pre chodcov. Také dvere sa musia zreteľne označiť a musia byť stále priechodné.
- 11.9. Mechanické dvere sa musia funkčne riešiť tak, aby nepredstavovali pre zamestnancov nebezpečenstvo úrazu.
Musia sa vybaviť ľahko identifikovateľným a dostupným núdzovým vypínacím zariadením. Ak sa v prípade výpadku elektrickej energie automaticky neotvoria, musí byť možnosť otvoriť ich ručne.

12. Dopravné komunikácie, nebezpečné priestory

- 12.1. Dopravné komunikácie vrátane schodísk, pevných rebrikov, nakladacích plošín a rámp sa musia umiestniť a dimenzovať tak, aby zabezpečili ľahký, bezpečný a vhodný prístup pre chodcov alebo vozidlá, ktorý nebude ohrozovať zamestnancov nachádzajúcich sa v blízkosti dopravných komunikácií.
- 12.2. Komunikácie určené pre chodcov a na prepravu tovaru sa musia vyhotoviť so zreteľom na počet používateľov a na druh činností vykonávaných na nich.
- 12.3. Medzi dopravnými komunikáciami pre vozidlá a dverami, bránami, priechodmi pre chodcov, chodbami a schodiskami musí byť dostatočný voľný priestor.
- 12.4. Ak to použitie a vybavenie miestností z dôvodu ochrany zamestnancov vyžaduje, dopravné komunikácie sa musia zreteľne vyznačiť.
- 12.5. Ak sa na pracoviskách vyskytujú nebezpečné priestory, v ktorých vzhľadom na charakter práce existuje nebezpečenstvo pádu zamestnancov alebo predmetov, musia sa také pracoviská vybaviť zariadeniami, ktoré zabránia vstupu neoprávneným osobám do týchto priestorov.
Na ochranu zamestnancov oprávnených vstupovať do nebezpečných priestorov sa musia vykonať primerané opatrenia.
Nebezpečné priestory sa musia zreteľne označiť podľa osobitného predpisu.⁴⁾

13. Osobitné opatrenia pre eskalátory a prepravníky

Činnosť eskalátorov a prepravníkov musí byť bezpečná.

Musia sa vybaviť potrebným bezpečnostným zariadením a ľahko identifikovateľným a dostupným núdzovým vypínacím zariadením.

14. Nakladacie plošiny a rampy

- 14.1. Nakladacie plošiny a rampy musia vyhovovať rozmerom nákladu, ktorý sa má prepravovať.
- 14.2. Nakladacie plošiny musia mať aspoň jeden východ. Ak je to technicky realizovateľné, plošiny presahujúce určitú dĺžku musia mať východ na každom konci.
- 14.3. Nakladacie rampy musia byť bezpečné, aby sa zabránilo pádom zamestnancov z týchto rámp, prípadne iným úrazom.

15. Rozmery miestností a voľný priestor v miestnostiach, voľnosť pohybu na pracovisku

- 15.1. Pracovné miestnosti musia mať dostatočnú podlahovú plochu, výšku a voľný priestor, aby sa zamestnancom umožnilo vykonávať prácu bez ohrozenia ich bezpečnosti, zdravia alebo pracovnej pohody.
- 15.2. Rozmery voľného neobsadeného priestoru na pracovisku sa musia vypočítať tak, aby umožňovali zamestnancom dostatočnú voľnosť pohybu pri vykonávaní ich práce.
Ak to z osobitných dôvodov nemožno dosiahnuť na pracovisku, musí mať zamestnanec zabezpečenú dostatočnú voľnosť pohybu v blízkosti svojho pracovného miesta.
- 15.2.1. Pre jedného zamestnanca má byť na pracovisku voľná podlahová plocha najmenej 2 m² okrem zariadení a spojovacej cesty. Šírka voľnej plochy na pohyb nemá byť v žiadnom mieste zúžená na menej ako 1 meter.
- 15.2.2. Svetlá výška pracovísk, na ktorých sa vykonáva dlhodobá práca, má byť pri ploche
do 50 m² najmenej 2,6 m,
51 až 100 m² najmenej 2,7 m,
101 až 2 000 m² najmenej 3,0 m,
viac ako 2 000 m² najmenej 3,25 m.
- 15.2.3. Svetlá výška miestností so šikmými stropmi má byť aspoň nad polovicou podlahovej plochy 2,3 m.
- 15.2.4. Svetlá výška pracovísk, na ktorých sa vykonáva práca po dobu kratšiu ako 4 hodiny za pracovnú zmenu, alebo občasná práca, nemá byť nižšia ako 2,1 m.
- 15.2.5. Výšky uvedené v bode 15.2.2. pri ploche 101 až 2 000 m² a väčšej môžu byť v predajných priestoroch, v kanceláriách a iných pracovných priestoroch, v ktorých sa vykonáva ľahká práca alebo práca v sede, znížená o 0,25 m za predpokladu, že bude pre každého zamestnanca na pracovisku vzdušný priestor podľa bodu 15.2.6. a bude vylúčené oslňovanie zamestnancov.
- 15.2.6. Na pracoviskách má na jedného zamestnanca pripadnúť najmenej
12 m³ vzdušného priestoru pri práci vykonávanej v sede,
15 m³ vzdušného priestoru pri práci vykonávanej v stoji,
18 m³ vzdušného priestoru pri ťažkej telesnej práci.

Stanovený vzdušný priestor nemá byť zmenšený stabilnými prevádzkovými zariadeniami.

- 15.2.7. Požiadavky v bodoch 15.2.1. až 15.2.6. sa nevzťahujú na ovládacie stanoviská a kabíny strojového zariadenia, boxy pokladníc a pracovné priestory podobnej povahy.
- 15.3. Priestorové požiadavky na pracovisko bez denného osvetlenia.⁶⁾
- 15.3.1. Voľná podlahová plocha pre jedného zamestnanca má byť minimálne 5 m² okrem zariadení a spojovacej cesty.
- 15.3.2. Priestory s celkovou podlahovou plochou menšou ako 50 m² majú mať, ak to technológia nevyklučuje, zrakové spojenie so susednými priestormi, oknami, priezormi a podobne.
- 15.3.3. Na jedného zamestnanca má pripadnúť najmenej 20 m³ vzdušného priestoru pri práci vykonávanej v sede, 25 m³ vzdušného priestoru pri práci vykonávanej v stoji, 30 m³ vzdušného priestoru pri ťažkej telesnej práci.
- Stanovený vzdušný priestor nemá byť zmenšený stabilným prevádzkovým alebo vzduchotechnickým zariadením; uvedené priestorové požiadavky sa nevzťahujú na ovládacie stanoviská a kabíny strojového zariadenia, boxy pokladníc a podobné zariadenia.

16. Oddychové miestnosti

- 16.1. Tam, kde to bezpečnosť a ochrana zdravia zamestnancov vyžaduje, najmä vzhľadom na druh vykonávanej činnosti, alebo ak zamestnanci prekročia určitý počet, musia mať k dispozícii ľahko prístupnú oddychovú miestnosť.
- Toto ustanovenie sa nevzťahuje na zamestnancov v kanceláriách alebo v podobných pracovných priestoroch, ktoré počas pracovnej prestávky umožňujú primeranú relaxáciu.
- 16.2. Oddychové miestnosti musia byť dostatočne veľké, dostatočne osvetlené, vetrané a musia byť vybavené dostatočným počtom stolov, stoličiek s operadlami a vešiakov pre daný počet zamestnancov; musia zabezpečovať zrakovú a tepelnú pohodu pre zamestnancov.
- Ak slúžia zároveň na jedenie a zabezpečenie pitného režimu podľa osobitného predpisu,⁷⁾ musia byť vybavené umývadlom, kuchynským drezom s výtokom teplej a studenej vody, varičom na zohrievanie jedál a nápojov a chladničkou.
- 16.3. V oddychových miestnostiach sa musia vykonať opatrenia na ochranu nefajčiarov pred obťažovaním a účinkami tabakového dymu podľa osobitného predpisu.⁸⁾
- 16.4. Ak sa pracovný čas pravidelne a často prerušuje a nie je k dispozícii oddychová miestnosť, musia sa vytvoriť iné priestory, v ktorých sa zamestnanci môžu zdržiavať počas týchto prerušení, kedykoľvek je to potrebné na zaistenie ich bezpečnosti a ochrany zdravia.

17. Tehotné ženy a dojčiacie matky

Tehotné ženy a dojčiacie matky musia mať možnosť oddychovať poležiačky v primeraných podmienkach podľa bodu 16.2.

18. Zariadenia na osobnú hygienu

- 18.1. Šatne a uzamykateľné skrinky
- 18.1.1. Ak sú zamestnanci povinní nosiť špeciálny pracovný odev a nemôžu sa prezliekať z dôvodu ochrany zdravia alebo zachovania súkromia v inej miestnosti, musia mať k dispozícii primeranú šatňu.
- Šatňa musí byť ľahko prístupná, musí mať dostatočnú kapacitu a musí sa vybaviť nábytkom na sedenie.
- 18.1.2. Šatne musia byť dostatočne veľké a musia sa vybaviť zariadením, ktoré každému zamestnancovi umožní uzamknúť si odev a obuv počas pracovnej zmeny.
- Ak to okolnosti vyžadujú (napr. nebezpečné látky, vlhkosť, nečistota), uzamykateľné skrinky na pracovné oblečenie sa musia oddeliť od uzamykateľných skriniek na civilné oblečenie a v odôvodnených prípadoch umiestniť v oddelených miestnostiach.
- 18.1.3. Musia sa vykonať opatrenia na oddelenie šatní alebo na oddelené používanie šatní pre mužov a ženy.
- 18.1.4. Ak podľa bodu 18.1.1. nie sú šatne potrebné, musí mať každý zamestnanec k dispozícii miesto na odkladanie svojho oblečenia.
- 18.2. Sprchy a umývadlá
- 18.2.1. Ak to vyžaduje charakter práce alebo ochrana zdravia, musia mať zamestnanci k dispozícii primeraný počet vhodných sprch; minimálne musí byť zabezpečená jedna sprcha pre 20 zamestnancov.
- Musia sa vykonať opatrenia na oddelenie sprchovacích miestností alebo na oddelené používanie sprch pre mužov a ženy.
- 18.2.2. Sprchovacie miestnosti musia byť dostatočne veľké, aby umožnili každému zamestnancovi umyť sa bez prekážok v podmienkach primeraného hygienického štandardu.
- Sprchy sa musia vybaviť teplou a studenou tečúcou vodou.
- 18.2.3. Ak podľa bodu 18.2.1. sprchy nie sú potrebné, v blízkosti pracovísk a šatní musí byť k dispozícii vhodná

⁶⁾ § 6 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 247/2006 Z. z.

⁸⁾ Zákon č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 465/2005 Z. z.

miestnosť s umývadlami s tečúcou vodou (v prípade potreby teplou); minimálne musí byť zabezpečené jedno umývadlo pre 15 zamestnancov.

Umývadlá sa musia oddeliť alebo používať oddelene pre mužov a ženy, ak je to nevyhnutné z dôvodu zachovania súkromia.

18.2.4. Ak sú miestnosti so sprchami alebo s umývadlami od šatní oddelené, musí byť medzi nimi jednoduchý priechod.

18.3. Záchody a umývadlá

V blízkosti pracovísk, oddychových miestností, šatní, miestností so sprchami alebo s umývadlami musia byť k dispozícii oddelené zariadenia na osobnú hygienu s dostatočným počtom záchodových mís a umývadiel.

Minimálny počet záchodov sa určí podľa počtu zamestnancov na pracovisku:

1 záchodová misa na 10 žien,

2 záchodové misy na 11 – 30 žien,

3 záchodové misy na 31 – 50 žien

a na každých ďalších 30 žien jedna záchodová misa;

1 záchodová misa na 10 mužov,

2 záchodové misy na 11 – 50 mužov

a na každých ďalších 50 mužov jedna záchodová misa.

Na pracovisku s počtom zamestnancov do piatich môže byť spoločný záchod pre ženy a mužov.

Musia sa vykonať opatrenia na oddelenie záchodov alebo na oddelené používanie záchodov pre mužov a pre ženy.

19. Miestnosti na poskytnutie prvej pomoci

19.1. Ak si to vyžaduje veľkosť pracovných priestorov, druh vykonávanej činnosti a frekvencia výskytu nehôd, musí byť k dispozícii jedna miestnosť alebo viac miestností na poskytnutie prvej pomoci.

19.2. Miestnosti na poskytnutie prvej pomoci sa musia vybaviť základnými zariadeniami a prostriedkami na poskytovanie prvej pomoci a musia byť ľahko prístupné aj pri manipulácii s nosidlami. Tieto miestnosti sa musia označiť značkami podľa osobitného predpisu.⁴⁾

19.3. Okrem toho primerané vybavenie pre prvú pomoc musí byť dostupné na všetkých miestach, kde si to pracovné podmienky vyžadujú.

Toto vybavenie sa musí vhodne označiť a byť ľahko prístupné.

20. Miestnosť na upratovanie

Miestnosť na upratovanie musí byť zriadená na každom podlaží pracoviska, ak je to potrebné; musí byť vetrateľná a vybavená výlevkou s výtokom teplej a studenej vody a skrinkou na odkladanie čistiacich a dezinfekčných prostriedkov.

21. Miestnosť na údržbu osobných ochranných pracovných prostriedkov

Ak je to potrebné, musí byť na pracovisku v závislosti od faktorov práce a pracovného prostredia zriadená miestnosť na umývanie pracovnej obuvi, na sušenie alebo údržbu osobných ochranných pracovných prostriedkov, najmä pracovných odevov a obuvi.

22. Zdravotne postihnutí zamestnanci

Ak je to potrebné, pracoviská musia byť usporiadané tak, aby boli vytvorené podmienky pre zdravotne postihnutých zamestnancov.

Toto ustanovenie sa vzťahuje predovšetkým na zariadenia, ktoré zdravotne postihnutí zamestnanci používajú, najmä na dvere, chodby, schodiská, sprchy, umývadlá a záchody, ako aj na pracoviská, na ktorých sú priamo zdravotne postihnuté osoby zamestnané.

23. Vonkajšie pracoviská

23.1. Pracoviská, dopravné komunikácie a ďalšie plochy a zariadenia na otvorenom priestranstve, ktoré používajú zamestnanci alebo na ktorých zamestnanci vykonávajú pracovnú činnosť, musia byť usporiadané tak, aby sa chodci a mobilné mechanizmy mohli bezpečne pohybovať.

Body 12, 13 a 14 sa vzťahujú aj na hlavné dopravné komunikácie na pracovisku (dopravné komunikácie vedúce k stálym pracoviskám), na dopravné komunikácie používané na pravidelnú údržbu a kontrolu zariadení a na nakladacie plošiny.

Bod 12 sa vzťahuje aj na vonkajšie pracoviská.

23.2. Vonkajšie pracoviská sa musia primerane osvetliť umelým osvetlením, ak denné svetlo nie je dostatočné.

23.3. Ak zamestnanci vykonávajú prácu na vonkajších pracoviskách, musia sa také pracoviská, ak je to potrebné, upraviť tak, aby zamestnanci

a) boli chránení pred nepriaznivými poveternostnými vplyvmi, a ak je to potrebné, pred padajúcimi predmetmi,

- b) neboli vystavení škodlivej hladine hluku ani iným škodlivým vonkajším vplyvom, ako sú plyny, výpary alebo prach,
- c) boli schopní v prípade nebezpečenstva rýchle opustiť svoje pracoviská alebo aby sa im mohla poskytnúť okamžitá pomoc,
- d) sa nemohli pošmyknúť alebo spadnúť.

24. Poskytovanie pitnej vody

Ak zamestnanci majú k dispozícii v zariadeniach na osobnú hygienu len úžitkovú vodu, je potrebné zabezpečiť pre zamestnancov na pracovisku pitnú vodu.⁹⁾

---

⁹⁾ § 11 zákona č. 126/2006 Z. z.

**Príloha č. 2
k nariadeniu vlády č. 391/2006 Z. z.**

**MINIMÁLNE POŽIADAVKY NA BEZPEČNOSŤ A OCHRANU ZDRAVIA
NA PRACOVISKU UVEDENOM DO PREVÁDZKY PRED NADOBUDNUTÍM
ÚČINNOSTI TOHTO NARIADENIA VLÁDY**

1. Všeobecne

Požiadavky uvedené v tejto prílohe sa uplatňujú vždy, keď to vyžaduje charakter pracoviska, činnosť, okolnosti alebo riziko ohrozenia zdravia.

2. Stabilita a pevnosť

Budovy, v ktorých sú umiestnené pracoviská, musia konštrukciou a pevnosťou vyhovovať účelu ich používania.

3. Elektrické inštalácie

Elektrická inštalácia sa musí navrhnuť a vyhotoviť tak, aby nebola zdrojom nebezpečenstva požiaru alebo výbuchu; zamestnanci musia byť primerane chránení pred nebezpečenstvom úrazu, ktorý by mohol byť spôsobený priamym alebo nepriamym kontaktom s elektrickou inštaláciou.

Návrh, vyhotovenie a výber materiálov a ochranných zariadení musí zodpovedať napätiu, podmienkam prostredia a spôsobilosti zamestnancov, ktorí majú prístup k častiam inštalácie.

4. Únikové cesty a východy

4.1. Únikové cesty a východy musia zostať trvalo voľné a musia viesť čo najkratšou cestou na voľné priestranstvo alebo do bezpečného priestoru.

4.2. V prípade nebezpečenstva musia mať zamestnanci možnosť rýchlo a čo najbezpečnejšie opustiť všetky pracoviská.

4.3. Musí sa zabezpečiť primeraný počet únikových ciest a východov.

4.4. Dvere únikových východov sa musia otvárať smerom von.

Pre únikové východy nemožno použiť posuvné ani otáčavé dvere.

Dvere únikových východov nesmú byť zamknuté ani zaistené takým spôsobom, ktorý by znemožňoval ich jednoduché a rýchle otvorenie zamestnancovi, ktorý by ich v prípade nebezpečenstva chcel použiť.

4.5. Určené únikové cesty a východy sa musia označiť značkami podľa osobitného predpisu.⁴⁾

Značky sa musia umiestniť na vhodných miestach a vyhotoviť tak, aby boli trvanlivé a zreteľne čitateľné.

4.6. Únikové dvere nesmú byť uzamknuté.

Únikové cesty a východy, dopravné cesty a dvere vedúce k nim musia byť trvalo voľné, aby sa mohli kedykoľvek bez problémov použiť.

4.7. Únikové cesty a východy, ktoré vyžadujú osvetlenie, sa musia vybaviť núdzovým osvetlením primeranej intenzity pre prípad výpadku osvetlenia.

5. Zisťovanie a hasenie požiaru

5.1. V závislosti od veľkosti a spôsobu využívania budov, od ich vybavenia a v závislosti od fyzikálnych a chemických vlastností látok, ktoré sa v nich nachádzajú, a od maximálneho potenciálneho počtu prítomných zamestnancov sa musia pracoviská vybaviť vhodným protipožiarnym zariadením a v prípade potreby detektormi požiaru a výstražnými systémami.

5.2. Neautomatické protipožiarne zariadenia musia byť ľahko prístupné a jednoducho použiteľné. Tieto zariadenia sa musia označiť značkami podľa osobitného predpisu.⁴⁾

Značky sa musia umiestniť na vhodných miestach a vyhotoviť tak, aby boli trvanlivé a zreteľne čitateľné.

6. Vetranie uzatvorených pracovísk

6.1. Na uzatvorených pracoviskách treba vykonať opatrenia na zabezpečenie dostatočného prívodu čerstvého vzduchu so zreteľom na používané pracovné postupy a fyzickú záťaž zamestnancov.

Ak sa použije nútené vetranie, musí sa udržiavať v prevádzkyschopnom stave.

Ak je to potrebné na ochranu zdravia zamestnancov, musí každú poruchu núteného vetrania indikovať kontrolný systém.

6.2. Klimatizácia alebo mechanické vetranie sa musí prevádzkovať takým spôsobom, aby zamestnanci neboli vystavení prievanu spôsobujúcemu tepelnú nepohodu.

Akékoľvek odpady a nečistoty, ktoré môžu bezprostredne ohroziť zdravie zamestnancov znečistením ovzdušia, sa musia bezodkladne odstrániť.

7. Teplota na pracovisku

- 7.1. Počas pracovného času teplota v miestnostiach, v ktorých sú umiestnené pracoviská, musí byť primeraná so zreteľom na použité pracovné postupy a fyzickú záťaž zamestnancov.
- 7.2. Teplota v odpočívacích priestoroch, služobných miestnostiach, zariadeniach na osobnú hygienu, jedálňach a v miestnostiach prvej pomoci musí byť primeraná účelu týchto priestorov.
- 7.3. Okná, strešné okná, svetlíky a sklenené obvodové segmenty musia zabráňovať nadmernému pôsobeniu slnečného svetla so zreteľom na charakter práce a pracoviska.

8. Denné a umelé osvetlenie pracovísk

- 8.1. Pracoviská sa musia v čo najväčšej miere osvetliť denným svetlom a vybaviť umelým osvetlením primeraným bezpečnosti a ochrane zdravia zamestnancov.
- 8.2. Pracoviská, na ktorých sú zamestnanci osobitne vystavení nebezpečenstvu v prípade poruchy umelého osvetlenia, musia sa vybaviť núdzovým osvetlením primeranej intenzity.

9. Dvere a brány

- 9.1. Priehľadné dvere sa musia primerane označiť v úrovni očí zamestnanca.
- 9.2. Výkyvné dvere a brány musia byť priehľadné alebo musia mať vhodne umiestnené priehľadné plochy primeraných rozmerov.

10. Dopravné komunikácie, nebezpečné priestory

Ak sa na pracoviskách vyskytujú nebezpečné priestory, v ktorých vzhľadom na charakter práce existuje nebezpečenstvo pádu zamestnancov alebo predmetov, musia sa také pracoviská vybaviť zariadeniami, ktoré zabráňajú vstupu neoprávneným osobám do týchto priestorov.

Na ochranu zamestnancov oprávnených vstupovať do nebezpečných priestorov sa musia vykonať primerané opatrenia.

Nebezpečné priestory sa musia zreteľne označiť podľa osobitného predpisu.⁴⁾

11. Oddychové miestnosti

- 11.1. Tam, kde to bezpečnosť a ochrana zdravia zamestnancov vyžaduje, najmä vzhľadom na druh vykonávanej činnosti, alebo ak zamestnanci prekročia určitý počet, musia mať k dispozícii ľahko prístupnú oddychovú miestnosť.

Toto ustanovenie sa nevzťahuje na zamestnancov v kanceláriách alebo v podobných pracovných priestoroch, ktoré počas prestávky umožňujú primeranú relaxáciu.

- 11.2. Miestnosti a priestory sa musia vybaviť stolmi a stoličkami s operadlami.
- 11.3. V oddychových miestnostiach sa musia vykonať opatrenia na ochranu nefajčiarov pred obťažovaním a účinkami tabakového dymu podľa osobitného predpisu.⁵⁾

12. Tehotné ženy a dojčiace matky

Tehotné ženy a dojčiace matky musia mať možnosť oddychovať poležiačky v primeraných podmienkach.

13. Zariadenia na osobnú hygienu

- 13.1. Šatne a uzamykateľné skrinky
- 13.1.1. Ak sú zamestnanci povinní nosiť špeciálny pracovný odev a nemôžu sa prezliekať z dôvodu ochrany zdravia alebo zachovania súkromia v inej miestnosti, musia mať k dispozícii primeranú šatňu. Šatňa musí byť ľahko prístupná a musí mať dostatočnú kapacitu.
- 13.1.2. Šatne musia byť vybavené zariadením, ktoré umožní každému zamestnancovi uzamknúť si odev a obuv počas pracovnej zmeny. Ak to okolnosti vyžadujú (napr. nebezpečné látky, vlhkosť, nečistota), uzamykateľné skrinky na pracovný odev a obuv sa musia oddeliť od uzamykateľných skriniek na civilný odev a obuv.
- 13.1.3. Musia sa vykonať opatrenia na oddelenie šatní alebo na oddelené používanie šatní pre mužov a ženy.
- 13.2. Sprchy, záchody a umývadlá
- 13.2.1. Pracoviská sa musia vybaviť tak, aby mali zamestnanci v blízkosti
- sprchy, ak si to vyžaduje charakter ich práce,
  - osobitné zariadenia vybavené primeraným počtom záchodov a umývadiel.
- 13.2.2. Sprchy a umývadlá sa musia vybaviť tečúcou vodou (v prípade potreby teplou).
- 13.2.3. Musia sa vykonať opatrenia na oddelenie sprchovacích miestností alebo na oddelené používanie sprch pre mužov a ženy. Musia sa vykonať opatrenia na oddelenie záchodov alebo na oddelené používanie záchodov pre mužov a ženy.

14. Vybavenie prostriedkami prvej pomoci

Pracoviská sa musia vybaviť prostriedkami prvej pomoci.

Tieto prostriedky sa musia označiť značkami podľa osobitného predpisu⁴⁾ a musia byť ľahko prístupné.

15. Zdravotne postihnutí zamestnanci

Ak je to potrebné, pracoviská musia byť usporiadané tak, aby boli vytvorené podmienky pre zdravotne postihnutých zamestnancov.

Toto ustanovenie sa vzťahuje predovšetkým na zariadenia, ktoré zdravotne postihnutí zamestnanci používajú, najmä na dvere, chodby, schodiská, sprchy, umývadlá a záchody, ako aj na pracoviská, na ktorých sú priamo zdravotne postihnuté osoby zamestnané.

16. Pohyb chodcov a vozidiel

Vonkajšie a vnútorné pracoviská musia byť organizované tak, aby sa chodci a vozidlá mohli bezpečne pohybovať.

17. Vonkajšie pracoviská

Ak zamestnanci vykonávajú prácu na vonkajších pracoviskách, musia sa také pracoviská, ak je to potrebné, upraviť tak, aby zamestnanci

- a) boli chránení pred nepriaznivými poveternostnými vplyvmi, a ak je to potrebné, pred padajúcimi predmetmi,
- b) neboli vystavení škodlivej hladine hluku ani iným škodlivým vonkajším vplyvom, ako sú plyny, výpary alebo prach,
- c) boli schopní v prípade nebezpečenstva rýchle opustiť svoje pracoviská alebo aby sa im mohla poskytnúť okamžitá pomoc,
- d) sa nemohli pošmyknúť alebo spadnúť.

18. Poskytovanie pitnej vody

Ak zamestnanci majú k dispozícii v zariadeniach na osobnú hygienu len úžitkovú vodu, je potrebné zabezpečiť pre zamestnancov na pracovisku pitnú vodu.⁹⁾

Príloha č. 3
k nariadeniu vlády č. 391/2006 Z. z.

**MINIMÁLNE LEHOTY ČISTENIA VYKUROVACÍCH TELIES,
 OSVETĽOVACÍCH TELIES A OKIEN**

Čistenie vykurovacích telies (vo vykurovacom období)

Druh vykurovacieho telesa	Lehoty čistenia v prevádzkach	
	málo prašných	veľmi prašných
Liatinové a oceľové radiátory z rebrových rúrok	jedenkrát za dva mesiace	jedenkrát mesačne
Vykurovacie panely	jedenkrát ročne	jedenkrát mesačne
Teplovzdušné klimatizačné a podobné zariadenia	jedenkrát ročne	jedenkrát ročne

Čistenie osvetľovacích telies

Druh prevádzky	Lehoty
Veľmi malý vznik prachu (napríklad administratívne priestory, čisté prevádzky)	najmenej jedenkrát ročne
Malý vznik prachu (napríklad mechanické dielne, nástrojárne, strojárne, elektrárne, papierne, kožiarske závody)	najmenej dvakrát ročne
Veľký vznik prachu (napríklad kováčne, zlievarne, mlyny, stolárske dielne)	najmenej štyrikrát ročne

Čistenie okien

Druh miestnosti	Lehoty
Okná miestnosti s malým prevádzkovým vznikom prachu, dymu a sadzí	najmenej dvakrát do roka
Okná miestnosti s veľkým prevádzkovým vznikom prachu, dymu a sadzí	najmenej štyrikrát do roka zvnútra a dvakrát do roka zvonku
Okná miestnosti s veľkým znečistením vonkajšími vplyvmi	najmenej štyrikrát do roka, zvnútra aj zvonku

**Príloha č. 4
k nariadeniu vlády č. 391/2006 Z. z.**

ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNÝCH AKTOV EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Smernica Rady 89/654/EHS z 30. novembra 1989 o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia na pracovisku (prvá samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice 89/391/EHS) (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, 5/zv. 1.).

392

**NARIADENIE VLÁDY
Slovenskej republiky**

z 24. mája 2006

**o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách
pri používaní pracovných prostriedkov**

Vláda Slovenskej republiky podľa § 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 19/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podmienky vydávania aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov nariaďuje:

§ 1

Predmet úpravy

Toto nariadenie vlády ustanovuje minimálne požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov pri používaní pracovných prostriedkov pri práci.

§ 2

Vymedzenie základných pojmov

- Na účely tohto nariadenia vlády
- pracovný prostriedok je stroj, zariadenie, prístroj alebo nástroj, ktorý sa používa pri práci,
  - používanie pracovného prostriedku je každá činnosť s pracovným prostriedkom, najmä zapínanie, vypínanie, používanie, preprava, oprava, prestavba, údržba a starostlivosť o pracovný prostriedok vrátane čistenia,
  - zóna nebezpečenstva je oblasť vnútri pracovného prostriedku alebo v okolí pracovného prostriedku, v ktorej je ohrozená bezpečnosť alebo zdravie zamestnanca, ak sa v nej nachádza,
  - ohrozený zamestnanec je zamestnanec, ktorý sa celkom alebo čiastočne nachádza v zóne nebezpečenstva,
  - obsluha pracovného prostriedku je zamestnanec poverený používať pracovný prostriedok a jeho činnosť pri používaní pracovného prostriedku.

§ 3

Všeobecné povinnosti zamestnávateľa

(1) Zamestnávateľ je povinný vykonať potrebné opatrenia, aby pracovný prostriedok poskytnutý zamestnancovi na používanie bol na príslušnú prácu vhodný alebo prispôsobený tak, aby pri jeho používaní bola za-

istená bezpečnosť a ochrana zdravia zamestnanca. Zamestnávateľ je povinný prihliadať pri výbere pracovného prostriedku na osobitné pracovné podmienky a druh práce, na nebezpečenstvá existujúce na jeho pracovisku alebo v jeho priestore a na ďalšie nebezpečenstvá, ktoré môžu dodatočne vyplynúť z používania pracovného prostriedku.

(2) Ak pri používaní pracovného prostriedku nie je možné v plnom rozsahu zamestnancovi zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia, zamestnávateľ je povinný vykonať potrebné opatrenia, aby čo najviac obmedzil nebezpečenstvo.¹⁾

§ 4

Požiadavky na pracovný prostriedok
a na jeho používanie

(1) Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť, aby pracovný prostriedok, ktorý na používanie poskytne zamestnancovi, vyhovoval minimálnym požiadavkám na pracovný prostriedok uvedeným v prílohe č. 1, ak osobitný predpis²⁾ neustanovuje inak.

(2) Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť, aby pracovný prostriedok po celý čas jeho používania zodpovedal minimálnym požiadavkám ustanoveným v prílohe č. 1 a v osobitných predpisoch.

(3) Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť, aby sa pracovný prostriedok používal v súlade s požiadavkami uvedenými v prílohe č. 2.

§ 5

Kontrola pracovného prostriedku

(1) Ak bezpečnosť pracovného prostriedku závisí od podmienok jeho inštalácie, zamestnávateľ je povinný zabezpečiť vykonanie kontroly pracovného prostriedku po jeho inštalovaní a pred jeho prvým použitím a kontroly po jeho inštalovaní na inom mieste, aby zabezpečil správnu inštaláciu pracovného prostriedku a jeho správne fungovanie. Kontrolu vykonávajú oprávnené osoby podľa právnych predpisov a ostatných predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.³⁾

¹⁾ § 3 písm. e) zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

²⁾ Napríklad nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 310/2004 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody na strojové zariadenia, nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 571/2001 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody na výťahy v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 327/2003 Z. z.

³⁾ § 39 Zákonníka práce.

(2) Ak sa pracovný prostriedok používa v podmienkach, ktoré zhoršujú jeho stav a vytvárajú možnosť vzniku nebezpečenstva, zamestnávateľ v záujme zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a na včasné odhalenie a nápravu zhoršeného stavu, je povinný zabezpečiť vykonanie

- a) pravidelnej kontroly alebo skúšky pracovného prostriedku oprávnenou osobou,
- b) osobitnej kontroly pracovného prostriedku oprávnenou osobou vždy, ak sa vyskytnú výnimočné okolnosti, ktoré môžu ohroziť bezpečnú prevádzku pracovného prostriedku, najmä úprava, porucha, havária, pôsobenie prírodného javu alebo dlhšia prestávka v jeho používaní.

(3) Pri pracovnom prostriedku, u ktorého vykonávanie kontrol a skúšok neustanovujú právne predpisy a ostatné predpisy na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, určí rozsah a periodicitu kontroly zamestnávateľ.

(4) Zamestnávateľ je povinný uchovávať záznamy o výsledku kontroly po dobu ustanovenú právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci tak, aby boli v prípade potreby kedykoľvek dostupné príslušným dozorným orgánom. Ak sa pracovný prostriedok používa mimo pracoviska zamestnávateľa alebo jeho priestoru, musí byť v mieste jeho používania vybavený príslušnými dokladmi o vykonaní poslednej kontroly.

§ 6

Osobitné nebezpečenstvo pri používaní pracovného prostriedku

Ak používanie pracovného prostriedku môže osobitne ohroziť bezpečnosť a zdravie zamestnanca, zamestnávateľ je povinný vykonať potrebné opatrenia, aby

- a) pracovný prostriedok používal ním poverený zamestnanec,
- b) starostlivosť o pracovný prostriedok, údržbárske práce, opravárske práce a prestavbové práce vykonávala oprávnená osoba.

§ 7

Ergonomika

Zamestnávateľ pri uplatňovaní minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadaviek pri používaní pracovného prostriedku je povinný vytvárať podmienky na zohľadnenie správneho držania tela zamestnanca, polohu tela zamestnanca a ergonomické princípy.

§ 8

Oboznamovanie a informovanie zamestnanca

(1) Zamestnávateľ je povinný preukázať, že zamestnanec bol oboznámený a informovaný o spôsobe používania pracovného prostriedku. Zamestnávateľ je po-

vinný poskytnúť zamestnancovi písomný návod na obsluhu pracovného prostriedku, ak je to potrebné.

(2) Informácia a písomný návod na obsluhu pracovného prostriedku musia obsahovať vo vzťahu k bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci najmä

- a) podmienky na používanie pracovného prostriedku,
- b) predvídateľné mimoriadne situácie,
- c) závery zo skúseností získaných pri používaní pracovného prostriedku, ak je to potrebné.

(3) Zamestnávateľ je povinný preukázateľne oboznámiť zamestnanca s nebezpečenstvami, ktoré môžu ohroziť jeho zdravie alebo život alebo poškodiť pracovný prostriedok v pracovnom priestore alebo na pracovnom mieste, ako aj s ich zmenami a inými účinkami v rozsahu, v akom pôsobia na pracovné prostriedky umiestnené v ich bezprostrednom pracovnom priestore alebo pracovnom mieste, aj keď takéto pracovné prostriedky zamestnanec priamo nepoužíva.

- (4) Zamestnávateľ je povinný vykonať opatrenia, aby
  - a) zamestnanec poverený používaním pracovného prostriedku bol preukázateľne vyškolený primerane k nebezpečenstvám, ktoré sú spojené s jeho používaním,
  - b) oprávnený zamestnanec, ktorý vykonáva činnosti uvedené v § 6 písm. b), bol preukázateľne osobitne vyškolený primerane k nebezpečenstvám, ktoré sú spojené s jeho činnosťou.

(5) Oboznámenie, informácie a písomné návody na obsluhu musia byť pre zamestnanca zrozumiteľné.

§ 9

Prechodné ustanovenie

Pracovné prostriedky používané pri dočasnej práci vo výške, ktoré nespĺňajú požiadavky podľa prílohy č. 2 piateho bodu, možno používať najneskôr do 19. júla 2006.

Záverečné ustanovenia

§ 10

Týmto nariadením vlády sa preberá právny akt Európskych spoločenstiev uvedený v prílohe č. 3.

§ 11

Zrušuje sa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 159/2001 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 470/2003 Z. z.

§ 12

Toto nariadenie vlády nadobúda účinnosť 1. júla 2006.

Príloha č. 1
k nariadeniu vlády č. 392/2006 Z. z.

MINIMÁLNE POŽIADAVKY NA PRACOVNÝ PROSTRIEDOK

1. Všeobecne

Ustanovenia tejto prílohy sa uplatňujú v prípadoch, ak sa vyskytuje nebezpečenstvo spojené s pracovným prostriedkom.

Minimálne požiadavky, ktoré sa týkajú používaného pracovného prostriedku, nemusia vždy vyžadovať rovnaké opatrenia ako základné požiadavky týkajúce sa nového pracovného prostriedku.

2. Všeobecné minimálne požiadavky na pracovný prostriedok

- 2.1. Ovládacie a kontrolné prvky pracovného prostriedku musia byť viditeľné, identifikovateľné a primerane označené.

Ak to nie je nevyhnutné, ovládacie a kontrolné prvky musia byť umiestnené mimo zóny nebezpečenstva, ich činnosť nesmie vytvárať ďalšie nebezpečenstvo a nesmú zvyšovať riziko ani v dôsledku neúmyselnej činnosti.

Obsluha z hlavného ovládacieho miesta zabezpečí, aby sa žiadna osoba nenachádzala v zóne nebezpečenstva. Ak to nie je možné, bezpečnostný systém automaticky vydá svetelný alebo zvukový výstražný signál ihneď po uvedení pracovného prostriedku do chodu. Ohrozený zamestnanec musí mať pri uvádzaní pracovného prostriedku do chodu čas a možnosť rýchlo sa vyhnúť ohrozeniu alebo zastaviť pracovný prostriedok.

Riadiace systémy musia byť bezpečné a vybrané tak, aby poskytovali primeranú ochranu pred poruchami, chybami a obmedzeniami, ktoré možno predpokladať pri používaní pracovného prostriedku.

- 2.2. Pracovný prostriedok sa môže uviesť do chodu len úmyselnou činnosťou. Táto požiadavka sa vzťahuje aj na uvedenie pracovného prostriedku do chodu po zastavení jeho chodu z akejkoľvek príčiny a významné zmeny podmienok jeho činnosti, napríklad rýchlosti, tlaku. Uvedenie pracovného prostriedku do chodu alebo zmena podmienok činnosti pracovného prostriedku nesmú ohroziť zamestnanca.

Táto požiadavka sa netýka uvedenia pracovného prostriedku do chodu alebo zmeny podmienok jeho činnosti, ak sú súčasťou normálneho pracovného cyklu automatického zariadenia.

- 2.3. Pracovný prostriedok musí byť vybavený ovládacím prvkom, ktorým môže byť úplne a bezpečne zastavený. Každé pracovisko musí byť vybavené ovládacím prvkom umožňujúcim zastavenie niektorých alebo všetkých pracovných prostriedkov podľa druhu nebezpečenstva, aby pracovné prostriedky boli bezpečné.

Povel ovládacieho prvku na zastavenie musí mať prednosť pred povelením ovládacieho prvku na uvedenie pracovného prostriedku do chodu. Ak sa pracovný prostriedok alebo jeho nebezpečné časti zastavia, musí sa odpojiť prívod energie do pohonu. Ovládací prvok na úplné a bezpečné zastavenie pracovného prostriedku musí byť výrazne a nezameniteľne označený.

- 2.4. V odôvodnených prípadoch, v závislosti od veľkosti rizika a od času potrebného na zastavenie pracovného prostriedku, musí byť pracovný prostriedok vybavený zariadením na núdzové zastavenie, ktoré musí byť výrazne a nezameniteľne označené.

- 2.5. Pracovný prostriedok, z ktorého môžu vypadávať predmety alebo môže vyletúvať materiál, musí byť vybavený bezpečnostným zariadením, ktoré zodpovedá veľkosti rizika. Pracovný prostriedok, ktorý ohrozuje emisiami plynov, pár alebo aerosólov, tekutín alebo prachom, musí byť vybavený vhodným odsávacím alebo ochranným zariadením umiestneným pri zdroji ohrozenia.

- 2.6. Pracovný prostriedok a jeho časti musia byť spevnené výstužou alebo iným spôsobom, ak je to potrebné pre bezpečnosť a zdravie zamestnancov.

- 2.7. Ak hrozí deštrukcia pracovného prostriedku alebo jeho častí, ktorá môže predstavovať významné ohrozenie bezpečnosti a zdravia zamestnancov, musia sa prijať vhodné opatrenia.

- 2.8. Ak je možný kontakt s pohybujúcimi sa časťami pracovného prostriedku, ktorý môže spôsobiť úraz, tieto časti musia byť vybavené krytom alebo iným ochranným zariadením, ktoré zabráni prístupu do zóny nebezpečenstva, alebo takým zariadením, ktoré zastaví pohybujúce sa nebezpečné časti skôr, ako sa siahne alebo vstúpi do zóny nebezpečenstva.

Kryt a iné ochranné zariadenie

- a) musia mať pevnú konštrukciu,
  - b) nesmú vytvárať ďalšie nebezpečenstvo,
  - c) nesmú sa dať ľahko odstrániť alebo vyradiť z činnosti,
  - d) musia byť umiestnené v primeranej vzdialenosti od zóny nebezpečenstva,
  - e) musia byť riešené tak, aby neobmedzovali výhľad obsluhy na celý priestor, v ktorom sa pracovný prostriedok používa,
  - f) musia umožniť činnosť potrebnú na upevnenie alebo výmenu časti pracovného prostriedku a činnosť pri údržbe tak, aby sa prístup obmedzil len do priestoru, v ktorom sa uvedená činnosť vykonáva a bez odstránenia krytu alebo ochranného zariadenia, ak je to možné.
- 2.9. Pracovný priestor a pracovné miesto, v ktorých sa pracovný prostriedok používa, musia byť vhodne osvetlené podľa povahy vykonávanej činnosti.
- 2.10. Časti pracovného prostriedku s vysokou alebo veľmi nízkou teplotou musia byť, ak je to potrebné, chránené, aby neohrozovali zamestnancov, ktorí sa nachádzajú v ich blízkosti alebo s nimi prichádzajú do kontaktu.
- 2.11. Výstražné zariadenie pracovného prostriedku musí byť jednoznačné, ľahko pochopiteľné a zrozumiteľné.
- 2.12. Pracovný prostriedok sa môže používať len na činnosti, na ktoré je určený a musia sa pri tom dodržiavať podmienky určené na jeho prevádzku.
- 2.13. Údržbárske práce sa môžu vykonávať len vtedy, ak pracovný prostriedok je vypnutý. Ak to nie je možné, na vykonávanie takých prác sa musia prijať ochranné opatrenia alebo sa také práce musia vykonávať mimo zóny nebezpečenstva. Ak je pre pracovný prostriedok predpísaná údržba, termíny údržby sa musia dodržiavať.
- 2.14. Pracovný prostriedok musí byť vybavený zreteľne označeným vypínacím prvkom na jeho odpojenie od všetkých zdrojov energie. Opätovné zapojenie nesmie ohroziť zamestnanca.
- 2.15. Pracovný prostriedok musí byť vybavený bezpečnostným a zdravotným označením, napríklad výstražnou značkou alebo svetelným označením na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnanca pri práci.
- 2.16. Zamestnanec musí mať zaistený bezpečný prístup a bezpečnosť vo všetkých priestoroch pri výrobe, úprave a údržbe.
- 2.17. Pracovný prostriedok musí chrániť zamestnanca pred ohňom alebo prehriatim, pred unikajúcim plynom, pred prachom, tekutinami, parami, aerosólmi alebo pred látkami, ktoré sa vyrábajú, používajú alebo uskladňujú v pracovnom prostriedku.
- 2.18. Pracovný prostriedok musí chrániť pred nebezpečenstvom výbuchu vrátane výbuchu látky, ktorá sa v pracovnom prostriedku vyrába, používa alebo uskladňuje.
- 2.19. Pracovný prostriedok musí byť bezpečný a musí chrániť zamestnanca pred priamym alebo nepriamym kontaktom s elektrinou.

3. Ďalšie minimálne požiadavky na špecifické typy pracovných prostriedkov

- 3.1. Minimálne požiadavky na mobilný pracovný prostriedok s vlastným pohonom alebo bez vlastného pohonu
- 3.1.1. Mobilný pracovný prostriedok, na ktorom sa pri jeho pohybe nachádza zamestnanec, musí byť vybavený tak, aby sa znížilo riziko pre tohto zamestnanca. Riziko musí zahŕňať aj nebezpečenstvo kontaktu s kolesami alebo s pásom vozidla.
  - 3.1.2. Tam, kde by samovoľné zablokovanie pohonnej jednotky medzi jednotkou mobilného pracovného prostriedku a jeho príslušenstvom alebo akýmkoľvek ťahaným predmetom mohlo spôsobiť osobitné ohrozenie, príslušný pracovný prostriedok musí byť vybavený alebo prispôbosený tak, aby také blokovanie pohonnej jednotky nemohlo vzniknúť. Ak sa samovoľnému zablokovaniu nedá zabrániť, musia sa vykonať všetky opatrenia, aby zamestnanec nebol ohrozený.
  - 3.1.3. Ak sa hnacie hriadele prenášajúce energiu medzi časťami mobilného pracovného prostriedku môžu znečistiť pôdou alebo poškodiť ťahaním po zemi, musí sa zabezpečiť, aby k tomu nedochádzalo.
  - 3.1.4. Mobilný pracovný prostriedok, na ktorom sa pri jeho pohybe nachádza zamestnanec, musí byť skonštruovaný tak, aby sa v konkrétnych podmienkach používania obmedzilo ohrozenie v prípade jeho prevrátenia
    - a) ochranným zariadením, ktoré zabezpečí, aby sa pracovný prostriedok nenaklonil viac ako o štvrtinu otáčky,
    - b) zariadením, ktoré poskytuje dostatok voľného priestoru okolo tohto zamestnanca, ak naklonenie bude väčšie ako štvrtá otáčky, alebo
    - c) iným zariadením poskytujúcim rovnaký účinok.

Zariadenie podľa písmen a) až c) môže tvoriť neoddeliteľnú súčasť mobilného pracovného prostriedku. Použitie tohto zariadenia nie je potrebné, ak mobilný pracovný prostriedok je počas činnosti stabilizovaný alebo ak použité konštrukčné riešenie vylučuje možnosť prevrátenia.

Ak v prípade prevrátenia mobilného pracovného prostriedku existuje nebezpečenstvo pritlačenia zamestnanca časťami mobilného pracovného prostriedku k zemi, musí mať mobilný pracovný prostriedok nainštalovaný primeraný ochranný systém.

- 3.1.5. Vozík so zdvíhacou vidlicou, na ktorom sa nachádza jeden zamestnanec alebo viac zamestnancov, musí byť skonštruovaný alebo prispôsobený tak, aby sa obmedzilo nebezpečenstvo jeho prevrátenia, napríklad
- a) inštalovaním kabíny pre vodiča,
  - b) konštrukčným riešením vozíka so zdvíhacou vidlicou, ktoré bráni jeho prevráteniu,
  - c) konštrukčným riešením, ktoré v prípade prevrátenia vozíka so zdvíhacou vidlicou zabezpečí dostatok priestoru pre zamestnancov medzi zemou a príslušnými časťami vozíka so zdvíhacou vidlicou, alebo
  - d) konštrukčným riešením, ktoré chráni zamestnancov na sedadlách pre obsluhu vozíka so zdvíhacou vidlicou tak, že pri prevrátení vozíka nebudú pritlačení časťami vozíka so zdvíhacou vidlicou.
- 3.1.6. Pracovný prostriedok s vlastným pohonom, ktorý môže pri pohybe ohroziť fyzickú osobu,
- a) musí byť skonštruovaný tak, aby ho neoprávnená fyzická osoba nemohla uviesť do chodu,
  - b) musí mať vhodné zariadenia na zmenšenie následkov kolízie v prípadoch, ak sa v dráhe súčasne pohybuje viac ako jeden pracovný prostriedok,
  - c) musí mať brzdiace zariadenie a zastavovacie zariadenie, a ak to bezpečnostné opatrenia pre prípad zlyhania hlavného brzdiaceho zariadenia a zastavovacieho zariadenia vyžadujú, musí mať núdzové zariadenie ovládané ľahko prístupnými ovládačmi alebo pracujúce automaticky,
  - d) musí mať namontované primerané pomocné prvky na zlepšenie výhľadu, ak vodič nemá dostatočný výhľad,
  - e) musí byť vybavený osvetľovacím zariadením primeraným vykonávanej práci a musí zamestnancovi poskytovať dostatočnú bezpečnosť, ak ide o pracovný prostriedok určený na prácu v noci alebo v tme,
  - f) musí byť vybavený primeranými hasiacimi prístrojmi, ak ide o pracovný prostriedok, pri ktorom je nebezpečenstvo požiaru na ňom alebo na ťahanej alebo nesenej časti a môžu byť ohrození zamestnanci, a ak na mieste, na ktorom pracuje, nie sú v dostatočnej blízkosti protipožiarne prostriedky,
  - g) musí sa po prekročení kontrolovaného priestoru automaticky zastaviť, ak ide o diaľkovo ovládaný pracovný prostriedok,
  - h) musí byť vybavený ochranným zariadením proti nárazu a inému nebezpečenstvu alebo iným zariadením na vylúčenie takých nebezpečenstiev, ak ide o diaľkovo ovládaný pracovný prostriedok, ktorý môže v obvyklých pracovných podmienkach naraziť alebo vytvoriť iné nebezpečenstvo.

3.2 Minimálne požiadavky na pracovný prostriedok určený na zdvíhanie bremena

- 3.2.1. Nepohyblivý pracovný prostriedok na zdvíhanie bremena musí byť počas používania pevný a stabilný; osobitná pozornosť sa musí venovať bremenám, ktoré sa majú zdvíhať a zaťaženiu, ktoré bude pôsobiť na montážne alebo upevňovacie miesta celej konštrukcie.
- 3.2.2. Na pracovnom prostriedku na zdvíhanie bremena musí byť zreteľne vyznačené dovolené prevádzkové zaťaženie a tam, kde to je vhodné, musí byť umiestnená aj tabuľka udávajúca dovolené prevádzkové zaťaženie pre každú polohu pracovného prostriedku.
- Príslušenstvo pracovného prostriedku na zdvíhanie bremena musí byť označené, aby sa dali určiť charakteristiky podstatné pre bezpečné používanie.
- Pracovný prostriedok, ktorý nie je určený na zdvíhanie fyzickej osoby, ale ktorý by sa mohol takto použiť, musí byť zreteľne označený, aby sa tak nestalo.
- 3.2.3. Nepohyblivý pracovný prostriedok na zdvíhanie bremena musí byť inštalovaný tak, aby sa znížilo ohrozenie, že bremeno
- a) udrie zamestnanca,
  - b) sa nebezpečne rozkýva alebo vypadne,
  - c) sa samovoľne uvoľní.
- 3.2.4. Pracovný prostriedok na zdvíhanie alebo premiestňovanie zamestnancov musí
- a) pomocou vhodných zariadení predchádzať nebezpečenstvu pádu kabíny, ak takéto nebezpečenstvo existuje,
  - b) predchádzať nebezpečenstvu pádu obsluhy z kabíny, ak takéto nebezpečenstvo existuje,
  - c) predchádzať nebezpečenstvu pritlačenia, uviaznutia alebo udretia obsluhy, najmä v dôsledku neúmyselného kontaktu s objektmi,

d) zabezpečovať, aby fyzická osoba uviaznutá v kabíne po nehode nebola vystavená nebezpečenstvu a bolo ju možné uvoľniť.

Ak sa nebezpečenstvu pádu kabíny z dôvodu rozdielu miesta a výšky nedá zabrániť žiadnymi bezpečnostnými opatreniami, musí sa nainštalovať a každý pracovný deň skontrolovať závesné lano určené na zvýšenie bezpečnosti.

Príloha č. 2
k nariadeniu vlády č. 392/2006 Z. z.

POŽIADAVKY NA POUŽÍVANIE PRACOVNÉHO PROSTRIEDKU

1. Všeobecne

Ustanovenia tejto prílohy sa uplatňujú v prípadoch, ak sa vyskytuje nebezpečenstvo spojené s používaním pracovného prostriedku.

2. Všeobecné požiadavky na používanie pracovného prostriedku

- 2.1. Pracovný prostriedok musí byť inštalovaný, umiestnený a musí sa používať tak, aby sa zmenšilo ohrozenie pre obsluhu a pre ďalších zamestnancov, napríklad tak, že sa ponechá dostatok miesta medzi pohybujúcimi sa časťami pracovného prostriedku a pevnými alebo pohybujúcimi sa časťami v jeho okolí, a tak, že všetky používané alebo vyrábané druhy energie a látok sa dajú bezpečne privádzať a odvádzať.
- 2.2. Pracovný prostriedok sa musí montovať alebo demontovať v bezpečných podmienkach, najmä sa musia dodržiavať všetky pokyny výrobcu.
- 2.3. Pracovný prostriedok, ktorý môže byť pri používaní zasiahnutý bleskom, musí byť vhodným spôsobom alebo zariadením chránený pred jeho účinkom.

3. Požiadavky na používanie mobilného pracovného prostriedku s vlastným pohonom alebo bez vlastného pohonu

- 3.1. Mobilný pracovný prostriedok s vlastným pohonom môže ovládať len zamestnanec, ktorý absolvoval školenie zamerané na jeho bezpečné ovládanie.
- 3.2. Ak sa mobilný pracovný prostriedok pohybuje v pracovnom priestore, musia sa vydať vnútorné dopravné predpisy a musí sa zabezpečiť ich dodržiavanie.
- 3.3. Musia sa vykonať organizačné opatrenia, aby do pracovného priestoru mobilného pracovného prostriedku s vlastným pohonom nevchádzali zamestnanci.

Ak prácu možno vykonať len tak, že sa zamestnanci nachádzajú v pracovnom priestore mobilného pracovného prostriedku s vlastným pohonom, musia sa vykonať vhodné opatrenia, aby sa predišlo ich zraneniu mobilným pracovným prostriedkom.

- 3.4. Preprava zamestnancov na mobilnom pracovnom prostriedku sa môže uskutočniť, len ak je zaistená ich bezpečnosť. Ak sa počas prepravy má vykonávať práca, je potrebné primerane upraviť rýchlosť pohybu mobilného pracovného prostriedku.
- 3.5. Mobilný pracovný prostriedok so spaľovacím motorom sa môže v pracovných priestoroch používať len vtedy, ak je zabezpečená výmena dostatočného množstva vzduchu, aby bola zaistená bezpečnosť a ochrana zdravia zamestnancov.

4. Požiadavky na používanie pracovného prostriedku na zdvíhanie bremena

4.1. Všeobecné zásady

- 4.1.1. Mobilný alebo rozoberateľný pracovný prostriedok, ktorý je skonštruovaný na zdvíhanie bremien, sa musí používať tak, aby vo všetkých predvídateľných podmienkach bola zabezpečená jeho stabilita, pričom sa musia zohľadňovať vlastnosti podkladu.
- 4.1.2. Osoby môžu byť zdvíhané len pomocou takého pracovného prostriedku a jeho príslušenstva, ktorý je na tento účel určený.

Na zdvíhanie osôb sa môže výnimočne použiť aj pracovný prostriedok, ktorý nie je špeciálne skonštruovaný na tento účel, ak sa v súlade s osobitnými predpismi vykonávajú potrebné bezpečnostné opatrenia a zdvíhanie sa vykonáva pod primeraným dohľadom.

Ak sa na pracovnom prostriedku určenom na zdvíhanie bremien nachádza osoba, na riadiacom

mieste musí byť stále prítomná obsluha. Osoba, ktorá je zdvíhaná, musí mať možnosť spoľahlivo komunikovať s obsluhou. Pre prípad ohrozenia musia byť k dispozícii spoľahlivé prostriedky na jej evakuáciu.

- 4.1.3. Musí sa zabezpečiť, aby zamestnanci nevstupovali pod zavesené bremeno. Výnimku tvoria prípady, keď to charakter vykonávanej práce vyžaduje.

Bremeno sa nesmie pohybovať nad nechráneným pracovným priestorom, na ktorom sa zvyčajne nachádzajú zamestnanci.

Ak sa zamestnanci nachádzajú pod bremenom a prácu nemožno vykonať iným spôsobom, musí sa určiť príslušný postup a musí sa zabezpečiť jeho dodržiavanie.

- 4.1.4. Príslušenstvo pracovného prostriedku určeného na zdvíhanie je potrebné vybrať podľa druhu zdvíhaného bremena, upevňovacích miest, zdvíhacích lán a poveternostných podmienok, pričom je potrebné zohľadňovať spôsob a rozmiestnenie závesov. Príslušenstvo takého pracovného prostriedku, ak sa po používaní nerozoberie, musí byť zreteľne označené, aby používatelia boli informovaní o jeho charakteristikách.
- 4.1.5. Príslušenstvo pracovného prostriedku určeného na zdvíhanie je potrebné uložiť tak, aby sa zabezpečilo, že nebude poškodené alebo zoslabené.

4.2. Požiadavky na používanie pracovného prostriedku na neusmerňované zdvíhanie bremena

- 4.2.1. Ak sa dva alebo viaceré pracovné prostriedky používajú na neusmerňované zdvíhanie bremien a sú namontované alebo zostavené v pracovnom priestore tak, že ich pracovné priestory sa prekrývajú, musia sa vykonať vhodné opatrenia, aby nenastala kolízia medzi bremenami alebo časťami týchto pracovných prostriedkov.

- 4.2.2. Ak sa na neusmerňované zdvíhanie bremena používa mobilný pracovný prostriedok, musia sa vykonať opatrenia, aby sa mobilný pracovný prostriedok nenaklonil, neprevrátil, neposunul alebo nepošmykol. Dodržiavanie opatrení sa musí kontrolovať.

- 4.2.3. Ak obsluha pracovného prostriedku určeného na neusmerňované zdvíhanie bremena nemôže pozorovať celú dráhu vykonávanú bremenom priamo alebo pomocou špeciálneho vybavenia poskytujúceho potrebné informácie, musí s obsluhou komunikovať určená osoba, ktorá ju usmerňuje. Musia sa vykonať organizačné opatrenia, aby sa predišlo kolíziám bremena, ktoré by mohli ohroziť zamestnanca.

- 4.2.4. Práca pri ručnom pripevňovaní alebo uvoľňovaní bremena sa musí organizovať, najmä zamestnancom priamo alebo nepriamo riadiacim príslušný pracovný prostriedok tak, aby zamestnanec, ktorý pripevňuje alebo uvoľňuje bremeno, mohol vykonávať prácu bezpečne.

- 4.2.5. Zdvíhacie práce sa musia starostlivo plánovať, realizovať a musia sa zabezpečiť vhodným dozorom tak, aby bola zaistená bezpečnosť zamestnancov.

Ak je bremeno potrebné súčasne zdvíhať pomocou dvoch alebo viacerých pracovných prostriedkov na neusmerňované zdvíhanie bremena, musí sa vypracovať a uplatňovať postup, ktorý zabezpečí dobrú koordináciu všetkých zamestnancov obsluhujúcich tieto pracovné prostriedky.

- 4.2.6. Ak pracovný prostriedok určený na neusmerňované zdvíhanie bremien nemôže udržať bremeno v prípade úplného alebo čiastočného výpadku energie, musia sa vykonať primerané opatrenia, aby neboli ohrození zamestnanci.

Bremeno zavesené vo vzduchu sa nesmie ponechať bez dozoru, ak nie je zamedzený prístup do zóny nebezpečenstva a bremeno nie je bezpečne zafixované.

- 4.2.7. Ak sa poveternostné podmienky zhoršia natoľko, že pracovný prostriedok určený na neusmerňované zdvíhanie bremena, ktorý pracuje vo voľnom priestranstve, začína ohrozovať zamestnanca a nie je možné jeho bezpečné používanie, musí sa zastaviť práca pracovného prostriedku. Musia sa vykonať primerané ochranné opatrenia, aby sa pracovný prostriedok neprevrátil a neohrozil zamestnancov.

5. Požiadavky na používanie pracovného prostriedku pri dočasnej práci vo výške

5.1. Všeobecné zásady

- 5.1.1. Ak sa podľa osobitného predpisu a § 3 tohto nariadenia vlády dočasná práca vo výške nemôže vykonávať bezpečne a vo vhodných ergonomických podmienkach z vhodnej plochy, musia sa vybrať najvhodnejšie pracovné prostriedky na zaistenie a zachovanie bezpečných pracovných podmienok. Kolektívne ochranné opatrenia musia mať prednosť pred individuálnymi ochrannými opatreniami.

Rozmery pracovných prostriedkov musia byť primerané charakteru práce, ktorá sa má vykonať, predpokladanému zaťaženiu a musia umožňovať bezpečný pohyb.

Najvhodnejší pracovný prostriedok na prístup na dočasné pracoviská vo výške sa musí vybrať podľa frekvencie jeho používania, podľa výšky, ktorá sa má dosiahnuť a dĺžky používania. Vybraný pracovný prostriedok musí umožňovať evakuáciu v prípade bezprostredného nebezpečenstva. Pohyb po prístupovom pracovnom prostriedku ktorýmkoľvek smerom z podláh, plošín alebo lávok nesmie viesť k vzniku ďalšieho rizika pádu.

5.1.2. Rebríky sa môžu používať ako pracovné stanovištia na prácu vo výške len za okolností, za ktorých vzhľadom na bod 5.1.1. nie je odôvodnené používanie iných, bezpečnejších pracovných prostriedkov z dôvodu nízkej miery rizika a krátkeho času používania alebo takých charakteristík miesta, ktoré zamestnávateľ nemôže zmeniť.

5.1.3. Prístup na lane a polohovacia technika sa môžu používať len za okolností, keď z posúdenia rizika vyplýva, že daná práca sa môže vykonať, a keď nie je odôvodnené používanie iného, bezpečnejšieho pracovného prostriedku.

Na základe posúdenia rizika a v závislosti najmä od dĺžky trvania práce a ergonomických obmedzení musí sa zabezpečiť sedačka s primeraným príslušenstvom.

5.1.4. V závislosti od typu pracovného prostriedku vybraného podľa bodov 5.1.2. a 5.1.3. sa musia určiť primerané opatrenia na minimalizovanie rizík pre zamestnancov používajúcich tieto prostriedky. Ak je to potrebné, musí sa zabezpečiť namontovanie ochranných zariadení, aby sa predišlo pádu z výšky. Ochranné zariadenia musia byť primerane usporiadané a dostatočne pevné, aby zabránili alebo zastavili pád z výšky, a ak je to možné, aby vylúčili zranenie zamestnancov. Kolektívne ochranné zariadenie na predchádzanie pádom sa môže prerušiť len v miestach prístupu k rebríkom alebo ku schodišťam.

5.1.5. Ak si vykonanie špecifickej činnosti vyžaduje, aby sa dočasne odstránilo kolektívne ochranné zariadenie na predchádzanie pádom, musia sa prijať účinné náhradné bezpečnostné opatrenia. Činnosť sa nemôže vykonať, kým sa takéto opatrenia neprijmú. Ak sa daná činnosť úplne alebo dočasne dokončí, kolektívne ochranné zariadenie na predchádzanie pádom sa musí znova namontovať.

5.1.6. Dočasná práca vo výške sa môže vykonávať len vtedy, keď poveternostné podmienky neohrozujú bezpečnosť a zdravie zamestnancov.

5.2. Osobitné požiadavky na používanie rebríkov

5.2.1. Rebríky musia byť umiestnené tak, aby sa zabezpečila ich stabilita počas používania. Prenosné rebríky musia byť postavené na stabilnom, pevnom, nepohyblivom podklade primeranej veľkosti tak, aby priečky rebríka boli vodorovné.

Závesné rebríky okrem lanových rebríkov musia byť pripevnené bezpečným spôsobom tak, aby sa zamedzilo ich posunutiu a rozkolísaniu.

5.2.2. Počas používania prenosných rebríkov sa musí zamedziť pošmyknutiu pätiiek tým, že sa postrannice zaistia na ich dolných alebo horných koncoch alebo v ich blízkosti akýmkoľvek protišmykovým prostriedkom alebo akýmkoľvek iným zabezpečením s rovnakým účinkom. Rebríky používané na prístup musia byť také dlhé, aby dostatočne presahovali prístupovú plošinu, ak sa neprijali iné opatrenia na zabezpečenie ich pevného zachytenia. Skladacie rebríky a výsuvné rebríky sa musia používať tak, aby sa zabránilo pohybu jednotlivých častí. Mobilné rebríky sa musia zabezpečiť proti pohybu skôr, ako na ne zamestnanec vystúpi.

5.2.3. Rebríky sa musia používať tak, aby zamestnanci mohli kedykoľvek bezpečne stáť a bezpečne sa držať. Ak sa má po rebríku nosiť náklad, nesmie to brániť bezpečnému pridržaniu sa rukami.

5.3. Osobitné požiadavky na používanie lešenia

5.3.1. Ak nie je k dispozícii statický výpočet pre vybrané lešenie alebo ak tento výpočet neobsahuje zamýšľané konštrukčné úpravy, musia sa vypracovať výpočty pevnosti a stability, ak nie je lešenie zmontované v súlade so všeobecne uznávaným normovaným usporiadaním.

5.3.2. V závislosti od zložitosti zvoleného lešenia plán montáže, používania a demontáže, ktorý môže byť vo forme štandardného plánu doplneného o náležitosti súvisiace s osobitnými podrobnosťami tohto lešenia, musí vypracovať kompetentná osoba.

5.3.3. Pošmyknutiu oporných častí lešenia sa musí predchádzať tým, že sa pripevnia k nosnej ploche alebo sa zabezpečia protišmykovým prostriedkom alebo akýmkoľvek iným prostriedkom s rovnakým účinkom a zaťažená plocha musí mať dostatočnú nosnosť. Musí byť zabezpečená stabilita lešenia. Ná-

hodnému pohybu pojazdného lešenia počas práce vo výške sa musí predchádzať vhodným zabezpečením.

- 5.3.4. Rozmery, tvar a usporiadanie podlahy lešenia musia byť primerané povahe práce, ktorá sa má vykonať, musia vyhovovať predpokladanému zaťaženiu a umožňovať bezpečnú prácu a pohyb. Podlahy lešenia sa musia montovať tak, aby sa ich časti pri bežnom používaní neposúvali. Medzi časťami podlahy a zvislým kolektívnym ochranným zariadením na zabránenie pádu nesmú byť nijaké nebezpečné medzery.
- 5.3.5. Ak určité časti lešenia nie sú pripravené na používanie, napríklad počas montáže, demontáže alebo úprav, musia sa zabezpečiť bezpečnostným a zdravotným označením a byť primerane fyzicky ohraničené, aby sa zabránilo vstupu do nebezpečného priestoru.
- 5.3.6. Lešenie sa môže montovať, demontovať alebo podstatne upravovať len pod dohľadom kompetentnej osoby a túto činnosť môže vykonávať len odborne spôsobilý zamestnanec, ktorý absolvoval špecializované školenie na predpokladané činnosti so zreteľom na osobitné nebezpečenstvá podľa § 8, zamerané najmä na
- a) pochopenie plánu na montáž, demontáž alebo úpravu daného lešenia,
  - b) bezpečnosť počas montáže, demontáže alebo úpravy daného lešenia,
  - c) opatrenia na predchádzanie riziku pádu osôb alebo predmetov,
  - d) bezpečnostné opatrenia v prípade zmeny poveternostných podmienok, ktoré by mohli nepriaznivo ovplyvniť bezpečnosť daného lešenia,
  - e) prípustné zaťaženie,
  - f) akékoľvek iné riziká vyplývajúce z činností pri montáži, demontáži alebo úprave lešenia.

Zodpovedná osoba a zamestnanci, ktorých sa to týka, musia mať k dispozícii plán montáže a demontáže podľa bodu 5.3.2. vrátane ďalších pokynov, ktoré môže plán obsahovať.

5.4. Osobitné požiadavky na používanie prístupu po lane a polohovacích techník

Používanie prístupu po lane a polohovacích techník musí byť v súlade s nasledujúcimi podmienkami:

- a) systém sa musí skladať najmenej z dvoch samostatne ukotvených lán, pričom jedno slúži na výstup, zostup a podporu (pracovné lano) a druhé ako zabezpečovací prostriedok (bezpečnostné lano),
- b) zamestnanec musí dostať a používať vhodný bezpečnostný výstroj, prostredníctvom ktorého musí byť spojený s bezpečnostným lanom,
- c) pracovné lano musí byť vybavené bezpečnostnými prostriedkami na výstup a zostup a samouzamykacím systémom, aby sa predišlo pádu používateľa, ak by stratil kontrolu nad svojím pohybom; bezpečnostné lano musí byť vybavené pohyblivým zachytávacím systémom na predchádzanie pádom, ktorý sa prispôbuje pohybu používateľa,
- d) nástroje a ostatné príslušenstvo, ktoré má zamestnanec používať, musia byť pripevnené na bezpečnostný výstroj alebo sedadlo, alebo na iné vhodné prostriedky,
- e) práca musí byť vhodne naplánovaná a je potrebné zabezpečiť dozor, aby sa zamestnancovi mohla v prípade potreby poskytnúť okamžitá pomoc,
- f) zamestnanec, ktorého sa to týka, musí byť odborne a preukázateľne vyškolený na predpokladané činnosti podľa § 8, najmä na záchranné postupy.

Za výnimočných okolností, ak by so zreteľom na posúdenie rizík používanie druhého lana malo za následok, že práca by bola nebezpečnejšia, môže sa povoliť používanie jedného lana za predpokladu, že sa prijali vhodné opatrenia na zaistenie bezpečnosti v súlade s požiadavkami podľa osobitných predpisov.

Príloha č. 3
k nariadeniu vlády č. 392/2006 Z. z.

ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNÝCH AKTOV EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Smernica Rady 89/655/EHS z 30. novembra 1989 o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia pri používaní pracovných zariadení pracovníkmi pri práci (druhá samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice 89/391/EHS), (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, 05/zv.1) v znení Smernice Rady 95/63/ES z 5. decembra 1995, ktorou sa mení a dopĺňa smernica 89/655/EHS o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia pri používaní pracovných prostriedkov pracovníkmi pri práci (druhá samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice 89/391/EHS), (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, 05/zv.2) a v znení Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/45/ES z 27. júna 2001, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 89/655/EHS o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia pri používaní pracovných prostriedkov pracovníkmi pri práci (druhá samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice 89/391/EHS), (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, 05/zv.4).

393

**NARIADENIE VLÁDY
Slovenskej republiky**

z 24. mája 2006

**o minimálnych požiadavkách na zaistenie bezpečnosti
a ochrany zdravia pri práci vo výbušnom prostredí**

Vláda Slovenskej republiky podľa § 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 19/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podmienky vydávania aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov nariaďuje:

§ 1

Predmet úpravy

(1) Toto nariadenie vlády ustanovuje minimálne požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo výbušnom prostredí.

- (2) Toto nariadenie vlády sa nevzťahuje
- na priestory na poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckych zariadeniach,
  - na zariadenia na spaľovanie plyných palív,
  - na výrobu, manipuláciu, použitie, skladovanie a dopravu výbušnín a chemicky nestálych látok,
  - na banksú činnosť a dobývanie ložísk nevyhradených nerastov,
  - na používanie dopravných prostriedkov v cestnej doprave, doprave na dráhach, vnútrozemskej plavbe, námornej plavbe a leteckej doprave okrem dopravných prostriedkov určených na používanie vo výbušnom prostredí.

§ 2

Vymedzenie základných pojmov

- Na účely tohto nariadenia vlády sa rozumie
- výbušným prostredím prostredie, v ktorom možno predpokladať výbušnú atmosféru,¹⁾
  - horľavou látkou látka vo forme plynu, pary, hmly alebo prachu, ktorá v zmesi so vzduchom môže vytvoriť výbušnú atmosféru, ak analýza jej vlastností nepreukáže opak,
  - výbuchom prudká oxidačná alebo rozkladná reakcia vyvolávajúca zvýšenie teploty, tlaku alebo oboch súčasne,
  - bežnou prevádzkou stav, v ktorom zariadenie pracuje v rozsahu konštrukčných parametrov.

§ 3

Prevenia a ochrana pred výbuchom

(1) Zamestnávateľ je povinný vykonávať prevenciu a ochranu pred výbuchom technickými a organizačnými-

mi opatreniami primeranými povahe práce, ktoré zabránia vytvoreniu výbušnej atmosféry, alebo ak to povaha práce neumožňuje, iniciácii výbušnej atmosféry a zmiernia účinky výbuchu tak, aby sa zaistila bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci.

(2) Preventívne a ochranné opatrenia podľa odseku 1 zamestnávateľ navzájom kombinuje, a ak je to potrebné, dopĺňa ich inými opatreniami, ktorými zabráni šíreniu výbuchu.

(3) Zamestnávateľ je povinný prehodnocovať prijaté preventívne a ochranné opatrenia pred výbuchom podľa odsekov 1 a 2 pravidelne v intervaloch ním určených a bezodkladne pri každej zmene významnej z hľadiska zaistenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

§ 4

Posudzovanie rizika výbuchu

(1) Zamestnávateľ je povinný posudzovať riziko výbuchu vyplývajúce z výbušnej atmosféry so zreteľom najmä

- na pravdepodobnosť výskytu výbušnej atmosféry a jej trvanie,
- na pravdepodobnosť výskytu zdrojov iniciácie vrátane možných výbojov statickej elektriny a na pravdepodobnosť, že sú aktívne a účinné,
- na používané pracovné prostriedky vrátane inštalácie, látky, technologické procesy, pracovné postupy a ich možné vzájomné pôsobenie,
- na rozsah predpokladaných účinkov výbuchu.

(2) Riziko výbuchu sa musí posudzovať komplexne so zreteľom na všetky okolnosti týkajúce sa práce.

(3) Pri posudzovaní rizika výbuchu sa musia zohľadniť aj priestory, ktoré sú alebo môžu byť otvorenými prepojené s priestormi, v ktorých sa môže vyskytnúť výbušná atmosféra.

§ 5

Všeobecné povinnosti

(1) Zamestnávateľ je povinný po vykonaní opatrení podľa § 3 a posúdení rizika výbuchu podľa § 4

- klasifikovať priestory s výbušným prostredím podľa prílohy č. 1,

¹⁾ § 2 písm. d) nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 117/2001 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody zariadení a ochranných systémov určených na použitie v prostredí s nebezpečenstvom výbuchu.

- b) zabezpečiť v priestoroch klasifikovaných podľa písma a) plnenie požiadaviek podľa prílohy č. 2,
- c) označiť miesta vstupu do priestorov s nebezpečenstvom výbuchu výstražnou značkou podľa prílohy č. 3,
- d) zabezpečiť vypracovanie písomného dokumentu o ochrane pred výbuchom a aktualizovať ho podľa § 7.

(2) Zamestnávateľ je povinný prijať osobitné opatrenia podľa prílohy č. 4, ktorými v priestoroch s nebezpečenstvom výbuchu zabezpečí, aby

- a) v takých pracovných podmienkach nebola ohrozená bezpečnosť a zdravie zamestnancov a iných osôb,
- b) počas prítomnosti zamestnancov a iných osôb sa vhodnými technickými prostriedkami trvale monitorovala výbušná atmosféra v súlade s posúdením rizika výbuchu.

§ 6

Koordinácia

Zamestnávateľ zodpovedný za pracovisko, na ktorom vykonávajú práce zamestnanci viacerých zamestnávateľov alebo fyzické osoby, ktoré sú podnikateľmi a nie sú zamestnávateľmi, je povinný koordinovať zabezpečenie všetkých opatrení na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci najmä ustanovených v písomnom dokumente o ochrane pred výbuchom.

§ 7

Písomný dokument o ochrane pred výbuchom

(1) V písomnom dokumente o ochrane pred výbuchom sa musia zohľadniť výsledky posudzovania rizika výbuchu podľa § 4. Písomným dokumentom o ochrane pred výbuchom sa preukazuje najmä

- a) vykonanie identifikácie nebezpečenstiev, ohrození a posudzovanie rizika výbuchu,
- b) prijatie preventívnych a ochranných opatrení,
- c) klasifikácia priestorov s výbušným prostredím podľa prílohy č. 1,
- d) určenie priestorov a zariadení, pri ktorých sa budú uplatňovať požiadavky podľa prílohy č. 2,
- e) navrhnutie, uvedenie do prevádzky, používanie a udržiavanie pracovísk, pracovných prostriedkov vrátane inštalácie a výstražných zariadení v súlade s osobitnými predpismi,²⁾

- f) koordinácia podľa § 6 a ustanovenie jej cieľov, ako aj opatrení a postupov na jej uskutočňovanie.

(2) Písomný dokument o ochrane pred výbuchom sa musí vypracovať pred prvým začatím práce a musí sa aktualizovať vždy, ak sa na pracovisku, pracovných prostriedkoch alebo v organizácii práce uskutočnia významné zmeny, napríklad rozšírenie pracoviska, úprava alebo používanie iných pracovných prostriedkov alebo iné zmeny, ktoré majú vplyv na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

(3) Pri vypracúvaní písomného dokumentu o ochrane pred výbuchom môžu byť použité dokumenty vypracované podľa osobitných predpisov.³⁾

§ 8

Prechodné ustanovenie

Pracovné prostriedky v priestoroch s výbušným prostredím, ktoré sa používali alebo boli u zamestnávateľa k dispozícii pred 30. júnom 2003, nemusia spĺňať minimálne požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo výbušnom prostredí podľa prílohy č. 2 časti B, ak osobitné predpisy neustanovujú prísnejšie požiadavky na tieto pracovné prostriedky; pri každej úprave, rozšírení alebo rekonštrukcii pracoviska s výbušným prostredím je zamestnávateľ povinný zabezpečiť, aby pracovné prostriedky boli v súlade s týmto nariadením vlády.

Záverečné ustanovenia

§ 9

Týmto nariadením vlády sa preberá právny akt Európskych spoločenstiev uvedený v prílohe č. 5.

§ 10

Zrušuje sa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 493/2002 Z. z. o minimálnych požiadavkách na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vo výbušnom prostredí.

§ 11

Toto nariadenie vlády nadobúda účinnosť 1. júla 2006.

v z. **Pál Csáky** v. r.

²⁾ Napríklad § 9 zákona č. 264/1999 Z. z. o technických požiadavkách na výrobky a o posudzovaní zhody a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, § 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 117/2001 Z. z. v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 296/2002 Z. z., nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 391/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko, nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 392/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri používaní pracovných prostriedkov.

³⁾ § 9 zákona č. 261/2002 Z. z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 277/2005 Z. z.

§ 4 ods. 3 nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci.

Príloha č. 1
k nariadeniu vlády č. 393/2006 Z. z.

KLASIFIKÁCIA PRIESTOROV S VÝBUŠNÝM PROSTREDÍM

1. Klasifikácia priestorov

Zamestnávateľ je povinný na základe výsledkov posudzovania rizika výbuchu podľa § 4 klasifikovať priestory s výbušným prostredím na priestory s nebezpečenstvom výbuchu a priestory bez nebezpečenstva výbuchu.

- 1.1 Priestor s nebezpečenstvom výbuchu je priestor, v ktorom sa výbušná atmosféra môže vyskytnúť v množstve vyžadujúcom opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov.
- 1.2 Priestor bez nebezpečenstva výbuchu je priestor, v ktorom sa nepredpokladá výskyt výbušnej atmosféry v množstve vyžadujúcom opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia zamestnancov.

2. Klasifikácia priestorov s nebezpečenstvom výbuchu

Priestory s nebezpečenstvom výbuchu musí zamestnávateľ klasifikovať do zón na základe frekvencie a trvania výskytu výbušnej atmosféry.

- 2.1 Priestory s výskytom výbušnej atmosféry zloženej zo zmesi horľavých látok vo forme plynu, pary alebo hmly so vzduchom musí zamestnávateľ klasifikovať do nasledujúcich zón.
- 2.1.1 Zóna 0
Priestor, v ktorom výbušná atmosféra zložená zo zmesi horľavých látok vo forme plynu, pary alebo hmly so vzduchom sa vyskytuje nepretržite, dlhý čas alebo často.
- 2.1.2 Zóna 1
Priestor, v ktorom výskyt výbušnej atmosféry zloženej zo zmesi horľavých látok vo forme plynu, pary alebo hmly so vzduchom je v bežnej prevádzke pravdepodobný iba príležitostne.
- 2.1.3 Zóna 2
Priestor, v ktorom výskyt výbušnej atmosféry zloženej zo zmesi horľavých látok vo forme plynu, pary alebo hmly so vzduchom je nepravdepodobný v bežnej prevádzke, a ak sa vyskytne, tak trvá len krátky čas.
- 2.2 Priestory s výskytom výbušnej atmosféry zloženej zo zmesi horľavého prachu so vzduchom vo forme oblaku musí zamestnávateľ klasifikovať do nasledujúcich zón.
- 2.2.1 Zóna 20
Priestor, v ktorom výbušná atmosféra zložená zo zmesi horľavého prachu so vzduchom vo forme oblaku sa vyskytuje nepretržite, dlhý čas alebo často.
- 2.2.2 Zóna 21
Priestor, v ktorom výskyt výbušnej atmosféry zloženej zo zmesi horľavého prachu so vzduchom vo forme oblaku je v bežnej prevádzke pravdepodobný iba príležitostne.
- 2.2.3 Zóna 22
Priestor, v ktorom výskyt výbušnej atmosféry zloženej zo zmesi horľavého prachu so vzduchom vo forme oblaku je v bežnej prevádzke nepravdepodobný, a ak sa vyskytne, tak trvá len krátky čas.
- 2.3 Vrstva, nános a hromada horľavého prachu sa považujú za zdroj výbušnej atmosféry rovnako ako iné zdroje.

Príloha č. 2
k nariadeniu vlády č. 393/2006 Z. z.

A. MINIMÁLNE POŽIADAVKY NA ZAISTENIE BEZPEČNOSTI A OCHRANY ZDRAVIA PRI PRÁCI VO VÝBUŠNOM PROSTREDÍ

1. Všeobecne

Zamestnávateľ je povinný uplatňovať ustanovenia tejto prílohy

- a) v priestoroch klasifikovaných podľa prílohy č. 1 ako priestory s nebezpečenstvom výbuchu, ak to vyžadujú vlastnosti pracoviska, pracovného miesta, zariadenia, používaných látok alebo nebezpečenstva vyplývajúceho z práce, vo vzťahu k výbušnej atmosfére,
- b) na zariadenie v priestore bez nebezpečenstva výbuchu, ktoré zaisťuje alebo pomáha zaistiť bezpečnú činnosť zariadenia umiestneného v priestore s nebezpečenstvom výbuchu.

2. Organizačné opatrenia

2.1 Oboznamovanie a informovanie zamestnancov a zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci

2.1.1 Zamestnávateľ je povinný oboznámiť o možnom ohrození, o prevencii a o ochrane pred výbuchom tých zamestnancov, ktorí pracujú vo výbušnom prostredí, a príslušných zástupcov zamestnancov pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci.

2.1.2 Zamestnávateľ je povinný zamestnancov, ktorí pracujú vo výbušnom prostredí, oboznámiť s dokumentom o ochrane pred výbuchom, s prevádzkovým poriadkom a s obsluhou zariadení a ochranných systémov.

2.1.3 Pred poverením na obsluhu zariadení a ochranných systémov je zamestnávateľ povinný overiť teoretické a praktické vedomosti zamestnancov týkajúce sa obsluhy tých zariadení a ochranných systémov.

2.2 Prevádzkový poriadok, pokyny a povolenie na prácu

2.2.1 Zamestnávateľ je povinný vydať prevádzkový poriadok a písomné pokyny na prácu v priestoroch s nebezpečenstvom výbuchu, ktoré sa pri práci musia dodržiavať. Prevádzkový poriadok musí obsahovať

- a) karty bezpečnostných údajov alebo inú stručnú charakteristiku používaných a prítomných látok, ktoré predstavujú riziko výbuchu,
- b) charakteristiku miest, ktoré predstavujú riziko výbuchu,
- c) pokyny na obsluhu zariadenia, spôsob nastavenia, kontroly a preskúšania ochranných, regulačných, meračích a signalizačných systémov,
- d) opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a opatrenia na ochranu pred požiarimi pri uvádzaní zariadenia do prevádzky alebo pri jeho odstavení z prevádzky,
- e) spôsob vykonávania čistiacich prác,
- f) rozsah a intervaly vykonávania kontrol, odborných prehliadok a odborných skúšok, opakovaných úradných skúšok a iných skúšok,
- g) intervaly, rozsah a spôsob zisťovania výskytu horľavej látky vo forme plynu, pary, hmly alebo prachu,
- h) opatrenia pri vzniku výbušnej atmosféry alebo nebezpečenstva výbuchu vrátane spôsobu opustenia pracoviska, poskytnutia prvej pomoci a opatrenia na likvidáciu následkov výbuchu,
- i) zoznam prác, pri ktorých je potrebné povolenie na prácu,
- j) zoznam zamestnancov poverených na vydávanie povolenia na prácu podľa písmena i).

2.2.2 Zamestnávateľ je povinný zabezpečiť systém vydávania povolení na prácu na vykonávanie prác, ktoré môžu vyvolať nebezpečenstvo výbuchu alebo ktoré môžu spolu s inou prácou vyvolať nebezpečenstvo výbuchu. Povolenie na prácu vydá pred začatím práce zamestnanec poverený zamestnávateľom.

2.2.3 Povolenie na prácu podľa bodu 2.2.2 musí obsahovať

- a) meno, priezvisko a funkciu zamestnanca zodpovedného za vykonanie práce,
- b) meno, priezvisko a funkciu zamestnanca zodpovedného za dozor nad vykonaním práce,
- c) označenie pracoviska, zoznam členov pracovnej skupiny, ktorí budú vykonávať prácu, druh práce a dobu platnosti povolenia na prácu,
- d) spôsob dozoru a zabezpečenia zamestnancov a pracoviska ochrannými a záchrannými opatreniami počas vykonávania prác a po ich dokončení,
- e) upozornenie na možné ohrozenie,
- f) preventívne a ochranné opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a opatrenia na ochranu pred požiarmi a výbuchmi.

2.2.4 Zamestnanci uvedení v povolení na prácu musia byť preukázateľne oboznámení s obsahom povolenia na prácu a s výstražnými signálmi oznamujúcimi možné ohrozenie výbuchom.

3. Ochranné opatrenia

3.1 Únik alebo uvoľnenie horľavého plynu, pary, hmly alebo horľavého prachu, ktorý môže spôsobiť výbuch, musí sa vhodným spôsobom usmerniť, odvieť do bezpečného priestoru, v ktorom neohrozí bezpečnosť a zdravie zamestnancov, a ak to nie je možné, bezpečne uzatvoriť alebo zabezpečiť iným vhodným spôsobom.

3.2 Ak výbušná atmosféra obsahuje viac druhov horľavého plynu, pary, hmly alebo prachu, ochranné opatrenia musia zodpovedať najväčšiemu možnému riziku.

3.3 Pri prevencii iniciácie výbušnej atmosféry podľa § 3 ods. 1 sa musí zohľadniť prítomnosť možných zdrojov iniciácie výbušnej atmosféry vrátane elektrostatických výbojov, ak zamestnanci alebo pracovné prostredie sú zdrojmi alebo nosičmi elektrostatického náboja.

3.3.1 Zamestnávateľ je povinný poskytovať zamestnancom podľa osobitného predpisu ochranný odev a obuv, ktorých materiály nespôsobujú elektrostatické výboje schopné iniciovať výbušnú atmosféru.

3.4 Prevádzka, zariadenie, ochranný systém a inštalácia môžu byť uvedené do chodu, ak dokument o ochrane pred výbuchom preukáže, že ich používanie vo výbušnej atmosfére bude bezpečné. Táto požiadavka sa vzťahuje aj na pracovné prostriedky a súvisiace inštalácie, napríklad potrubné rozvody, pásové dopravníky, vzduchotechnické rozvody, ktoré nie sú zariadeniami alebo ochrannými systémami podľa osobitného predpisu, ale ich zabudovanie a použitie na pracovisku môžu iniciovať výbušnú atmosféru.

3.4.1 Zamestnávateľ je povinný vykonať vhodné opatrenia, aby zabránil vzájomnej zámene inštalácií.

3.5 Pracovisko, pracovné prostriedky a inštalácie prístupné zamestnancom musia byť projektované, konštruované, umiestňované, montované, udržiavané a používané tak, aby sa vylúčilo alebo obmedzilo nebezpečenstvo výbuchu. V prípade vzniku výbuchu sa musí obmedziť jeho šírenie na pracovisku alebo v pracovných prostriedkoch a musia sa prijať vhodné opatrenia na znižovanie rizika vyplývajúceho z fyzikálnych účinkov výbuchu.

3.6 Zamestnanci musia byť upozornení svetelným signálom, akustickým signálom, prípadne ich kombináciou, aby opustili pracovisko skôr, ako budú ohrození výbuchom.

3.7 Zamestnanci musia mať možnosť urýchlene a bezpečne opustiť priestor ohrozený výbuchom únikovými cestami tak, ako to uvádza písomný dokument o ochrane pred výbuchom. Únikové cesty sa musia na tieto účely trvalo udržiavať.

3.8 Pred uvedením pracoviska do prevádzky je zamestnávateľ povinný overiť aj zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci z hľadiska výbuchu.

3.9 Ak posudzovanie rizika výbuchu podľa § 4 preukáže, že

- a) sa zvýši riziko výbuchu v dôsledku výpadku energie, musí sa bezpečnosť a funkčnosť zariadení a ochranných systémov, ak je to potrebné, zabezpečiť núdzovým zdrojom energie nezávislým od hlavného zdroja energie,
- b) vypnutím zariadení a ochranných systémov začlenených do automatického procesu pri ich odchýlení od bežných prevádzkových podmienok sa neznižuje stupeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, majú sa, ak je

to potrebné, vypnúť ručným ovládaním; ručné vypnutie môže vykonať len zamestnanec určený zamestnávateľom,

c) je potrebné nahromadenú energiu pri núdzovom vypnutí čo najrýchlejšie a najbezpečnejšie rozptýliť alebo izolovať, musí sa tak vykonať, aby nebola zdrojom ohrozenia.

B. POŽIADAVKY NA VÝBER ZARIADENÍ A OCHRANNÝCH SYSTÉMOV

1. Zariadenie a ochranné systémy pre všetky priestory s výbušným prostredím sa vyberajú na základe kategórií podľa osobitného predpisu, ak v písomnom dokumente o ochrane pred výbuchom, ktorý zohľadňuje posúdenie rizika výbuchu, nie je uvedené inak.
2. V zónach klasifikovaných podľa prílohy č. 2 sa musia použiť kategórie zariadení tak, aby vyhovovali pri výskyte plynu, pary, hmly alebo prachu takto:
  - a) v zóne 0 alebo zóne 20 zariadenie kategórie 1,
  - b) v zóne 1 alebo zóne 21 zariadenie kategórie 1 alebo 2,
  - c) v zóne 2 alebo zóne 22 zariadenie kategórie 1, 2 alebo 3.

Príloha č. 3
k nariadeniu vlády č. 393/2006 Z. z.

VÝSTRAŽNÁ ZNAČKA NA OZNAČENIE PRIESTORU S NEBEZPEČENSTVOM VÝBUCHU

Hlavné znaky:

- trojuholníkový tvar,
- čierne písmená na žltom pozadí s čiernym okrajom, pričom žltá farba musí zaberáť najmenej 50 % plochy značky.

Príloha č. 4
k nariadeniu vlády č. 393/2006 Z. z.

OSOBITNÉ OPATRENIA PRE PRIESTORY S NEBEZPEČENSTVOM VÝBUCHU

Osobitnými opatreniami sú najmä nasledujúce opatrenia.

1. Pri práci nepoužívať látky, pracovné prostriedky, ktoré by mohli iniciovať výbušnú atmosféru.
2. Povrchová teplota pracovných prostriedkov vrátane inštalácií a ochranných systémov nesmie prekročiť prípustnú teplotu v závislosti od minimálnej teploty vznietenia prítomnej horľavej látky.
3. Ak nebezpečenstvo výbuchu nie je odstránené, je potrebné
  - a) zastaviť prácu a nariadiť zamestnancom opustiť priestor pri zvýšení koncentrácie horľavých látok nad 25 % dolnej medze výbušnosti,
  - b) zakázať vstup do priestoru, v ktorom koncentrácia horľavých látok presahuje 50 % dolnej medze výbušnosti.
4. Zabezpečiť dozor pri práci vykonávanej na základe povolenia na prácu podľa prílohy č. 2 bodu 2.2.2 zodpovedným zamestnancom, ktorý je oboznámený so správnym a bezpečným spôsobom vykonávania práce a pri vzniku ohrozenia je spôsobilý vykonávať určené opatrenia a kontrolu používania správneho a bezpečného spôsobu vykonávania práce.
5. Povoľiť zamestnancovi
  - a) vstup do priestorov s nebezpečenstvom výbuchu až po určení objemového množstva kyslíka,
  - b) prácu v priestoroch s nebezpečenstvom výbuchu, pri ktorej sa používajú pracovné prostriedky, ktoré môžu iniciovať výbušnú atmosféru, až po zistení látok tvoriacich výbušnú atmosféru a monitorovať vlastnosti prostredia po celý čas trvania prác.
6. Tepelnú energiu, ktorá vzniká pri práci, vhodne odvádzať, aby neiniciovala výbušnú atmosféru.
7. Pred vstupom zamestnanca do priestoru s nebezpečenstvom výbuchu, v ktorom koncentrácia horľavých látok prekračuje najvyššie prípustné hodnoty ustanovené osobitným predpisom, zamestnávateľ ho o tom prekročení musí oboznámiť a vybaviť najmä vhodnou ochranou dýchacích ciest, záchrannými prostriedkami, napríklad záchranným pásom so závesom v tle a lanom, ktoré musí byť upevnené na bezpečnom mieste. Zamestnanca musí počas pobytu v tomto priestore zabezpečovať ďalší zamestnanec.
8. Vybaviť pracovisko vhodnou zabezpečovacou, záchrannou a oživovacou technikou, požiarotechnickými zariadeniami, vecnými prostriedkami a prostriedkami prvej pomoci.
9. Povinnosť zamestnávateľa zabezpečiť praktický výcvik zamestnanca pred jeho zaradením na prácu
  - a) v používaní izolačných dýchacích prístrojov, ak ich pri práci má používať,
  - b) na vykonávanie činností pri havarijných situáciách v rámci obsluhy zariadení a na vykonávanie opatrení na zníženie nepriaznivých účinkov výbuchu.Rozsah a spôsob výcviku, ktorý sa opakuje najmenej raz za rok, určí zamestnávateľ.
10. Povinnosť zamestnanca používať izolačný dýchací prístroj, ak v ovzduší v priestore s nebezpečenstvom výbuchu nie je zabezpečené najmenej 19 % objemového množstva kyslíka.
11. Nevetrať kyslíkom priestor, v ktorom sa nachádza horľavá látka, ktorá môže spôsobiť výbuch.

Príloha č. 5
k nariadeniu vlády č. 393/2006 Z. z.

ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNÝCH AKTOV EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/92/ES zo 16. decembra 1999 o minimálnych požiadavkách na zlepšenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov potenciálne ohrozených výbušným prostredím (15. samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice 89/391/EHS) (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, 05/zv. 3).

Vydavateľ: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, 813 11 Bratislava, Župné námestie 13, adresa redakcie Zbierky zákonov Slovenskej republiky: Námestie slobody 12, 811 06 Bratislava, telefón redakcie Zbierky zákonov Slovenskej republiky: 02/52 49 65 34, telefax: 02/52 44 28 53 - Vychádza podľa potreby - **Tlač:** VERSUS, a. s., Bratislava - **Administrácia:** Poradca podnikateľa, spol. s r. o., Národná 18, 010 01 Žilina - **Bankový účet:** Ľudová banka, č. ú. 4220094000/3100 - **Služby zákazníkom:** Poradca podnikateľa, spol. s r. o., Národná 18, 010 01 Žilina, telefón: 041/70 53 222, fax: 041/70 53 343, e-mail: sluzby@epi.sk - **Reklamácie, zmeny adres a ďalšie administratívne požiadavky:** telefón: 041/70 53 600, fax: 041/70 53 426 - **Infolinka Zbierky zákonov Slovenskej republiky:** telefón: 041/70 53 500 - **Predajňa Zbierky zákonov Slovenskej republiky:** Jesenského 5, 811 01 Bratislava, telefón: 02/54 41 29 06.

Informácia odberateľom: Cena Zbierky zákonov Slovenskej republiky sa stanovuje za dodanie kompletného ročníka vrátane registra a od odberateľov sa vyberá formou preddavkov vo výške oznámenej distribútorom. Záverečné vyúčtovanie sa vykoná po dodaní kompletného ročníka vrátane registra na základe skutočného počtu a rozsahu vydaných častok. Pri nezaplatení určeného preddavku distribútor zmení spôsob zasielania Zbierky zákonov Slovenskej republiky. Nové požiadavky na zasielanie Zbierky zákonov Slovenskej republiky sa vybavujú priebežne. Zasielanie sa začína vždy po spracovaní objednávky a uhradení preddavku. Pri kontakte s administráciou uvádzajte vždy pridelený registračný kód odberateľa. **Reklamácie sa budú vybavovať do 30 dní od dátumu ich zaevidovania. Reklamácie týkajúce sa odberu Zbierky zákonov Slovenskej republiky treba uplatniť do 30 dní od dátumu doručenia nasledujúcej čiastky.**

8 5 8 4 1 1 3 0 1 2 9 5 9